

**VIII. INTERNATIONAL
CONGRESS OF
TEACHING TURKISH AS
A FOREIGN LANGUAGE:**

Balkan Geography and Turcology

ABSTRACTS BOOK

ORGANIZERS

SADEM
DİL EĞİTİM & ÖĞRETİM UYGULAMA
VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ULUSLARARASI
BALKAN
ÜNİVERSİTESİ
Gelecek için Mükemmellik

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

SUPPORTERS

Honorary Board

Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem (Rector of the International Balkan University)

Prof. Dr. Hamza Al (Rector of the Sakarya University)

Prof. Dr. Mehmet Sarıbyık (Rector of the Sakarya University of Applied Sciences)

Organizing Committee

Prof. Dr. Alpaslan OKUR (Sakarya University)

Prof. Dr. Şaban KÖKTÜRK (Sakarya University)

Assoc. Prof. Dr. Serhat KÜÇÜK (Sakarya Uygulamalı Bilimler University)

Assist. Prof. Dr. Mehmet ÖZDEMİR (Sakarya University)

Assist. Prof. Dr. Seyhan Murtezan İBRAHİMİ (International Balkan University)

Coordinator and Secretariat

Assist. Prof. Dr. Refide SAINİ (International Balkan University)

Lect. Erdal ÖZCAN (Sakarya University)

Dr. Murat TOPAL (Sakarya University)

Res. Assist. Gökhan Haldun DEMİRDÖVEN (Sakarya University)

Res. Assist. Safa EROĞLU (Sakarya University)

Scientific Committie

Prof. Dr. Abdurrahman GUZEL – Baskent University/Turkey

Prof. Dr. Aimilia THEMOPOULOU – National and Kapodistrias University of Athens/Greece

Prof. Dr. Alfiya Yusupova – Kazan Federal University/Russia

Prof. Dr. Alpaslan OKUR – Sakarya University/Turkey

Prof. Dr. Anthi REVITHIADOU – Aristotle University of Thessaloniki/Greece

Prof. Dr. Aspasia CHATZIDAKI – University of Grete/Greece

Prof. Dr. Cemal YILDIZ – Turkish-German University/Turkey

Prof. Dr. Diana KASTRATI – University of Tirana/Albania

Prof. Dr. Eleni SELLA – National and Kapodistrias University of Athens/Greece

em. Eva A. Csató JOHANSON – University of Uppsala/Sweden

Prof. Dr. Fabrice BARTHELEMY – University of Franche-Comté /France

Prof. Dr. Feyzi ERSOY – Hacı Bayram Veli University/Turkey
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN – Turkey
Prof. Dr. Freideriki BATSALIA – National and Kapodistrias University of Athens/Greece
Prof. Dr. Irina POKROVSKA – National Taras Shevchenko University of Kyiv/Ukraine
Prof. Dr. Irmtraud BEHR – Sorbonne Nouvelle University – Paris /France
Prof. Dr. İlyas ÖZTÜRK – Sakarya University/Turkey
Prof. Dr. İsmail GÜLEÇ – Istanbul Medeniyet University/Turkey
Prof. Dr. Katerina FRANTZI – The Aegean University/Greece
Prof. Dr. Katrin SAKS – University of Tartu/Estonia
Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU – Hacı Bayram Veli University/Turkey
prof. Dr. Mahmut ÇELİK – Štip University/North Macedonia
Prof. Dr. Marie-Françoise MELMOUX-MONTAUBIN – University of Picardie /France
Prof. Dr. Mariya LEONTIÇ – Štip University/North Macedonia
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI – University of Rouen/France
Prof. Dr. Mirjana TEODOSIJEVIĆ – University of Belgrade / Serbia
Prof. Dr. Murat DEMIRKAN – Marmara University/Turkey
Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN – Marmara University/Turkey
Prof. Dr. Necmettin Kamil SEVİL – Istanbul University/Turkey
Prof. Dr. Nezir TEMUR – Gazi University/Turkey
Prof. Dr. Nurcan DELEN KARAGAC – Istanbul University/Turkey
Prof. Dr. Osman SENEMOĞLU – Galatasaray University/Turkey
Prof. Dr. Spyridoula BELLA – National and Kapodistrias University of Athens/Greece
Prof. Dr. Spyridoula VARLOKOSTA – National and Kapodistrias University of Athens/Greece
Prof. Dr. Suat UNGAN – Karadeniz Technical University/Turkey
Prof. Dr. Saban KÖKTÜRK – Sakarya University/Turkey
Prof. Dr. Şener BİLALLİ – International Balkan University/North Macedonia
Prof. Dr. Şeref ATEŞ – Yunus Emre Institute/Turkey
Prof. Dr. Şerif Ali BOZKAPLAN – Dokuz Eylül University/Turkey
Prof. Dr. Taisir Subhi YAMIN – ULM University/Germany
Prof. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU – Hacı Bayram Veli University/Turkey
Prof. Dr. Yılmaz DAŞCIOĞLU – Sakarya University/Turkey

Assoc. Dr. Bekir İNCE – Istanbul Medeniyet University/Turkey
Assoc. Dr. Evangelia THOMADAKI – Democritus University of Thrace/Greece
Assoc. Dr. Gülден TÜM – Çukurova University/Turkey
Assoc. Dr. Katrina TELESHUN – National Taras Shevchenko University of Kyiv/Ukraine
Assoc. Dr. Maria IAKOVOU – National and Kapodistrias University of Athens/Greece
Assoc. Dr. Mariana BONDAR – Kyiv National Linguistic University/Ukraine
Assoc. Dr. Marianthi GEORGALIDOU – The Aegean University/Greece
Assoc. Dr. Mehmet Yalçın YILMAZ – Istanbul University/Turkey
Assoc. Dr. Monika HASANI – University of Durres/Albania
Assoc. Dr. Nataliia KSIONDZIK – Kyiv National Linguistic University/Ukraine
Assoc. Dr. Nataliia PROROSHENKO – Kyiv National Linguistic University/Ukraine
Assoc. Dr. Oksana GOLIETS – Kyiv National Linguistic University/Ukraine
Assoc. Dr. Osman Emin – University of Cyrillic/North Macedonia
Assoc. Dr. Stavros KAMAROUDIS – University of West Macedonia /Greece
Assoc. Dr. Süleyman BAKİ – Tetova University/North Macedonia
Assoc. Dr. Tetiana TIMKOVA – Kyiv National Linguistic University/Ukraine
Assoc. Dr. Vasilisa KOURTIS-KAZOULLIS – The Aegean University/Greece
Assoc. Dr. Yakup YILMAZ – Istanbul Medeniyet University/Turkey
Dr. Instructor Member Nahide İrem AZİZOĞLU – Sakarya University/Turkey
Dr. Instructor Member Sevim İNAL – University of Glasgow/Scotland
Dr. Berrin SARITUNÇ – Sakarya University of Applied Sciences/Turkey
Dr. Düriye GÖKÇEBAĞ – University of Cyprus/Cyprus
Dr. Eleni SKOURTOU – The Aegean University/Greece
Dr. Hasan KAİLİ – Ankara University/Turkey

Contents

1960'tan İtibaren Göçmen İşçi Statüsüyle Avrupa'ya Göç Eden Türk Vatandaşlarının Çocuklarına Türkçe Öğretimi.....	8
Üsküp'te Miras Dil Olarak Türkçe	9
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Politika Yoksunluğu Meselesi.....	10
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Dinleme Üstbiliş Farkındalık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması.....	11
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarıcısı Olarak Âşık Tarzı Destanlar.....	12
Dijital Çağda Yabancılara Türkçe Öğretimi ve Biryudumkitap Uygulaması Örneği	13
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Etkileşimli Dinleme	14
Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğreten Dil Öğreticilerinin Aracı Dil Kullanımlarına İlişkin Bir Değerlendirme	15
Neuro-Linguistics and Intonation in Foreign Language Teaching	16
Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin “Akademik Türkçe Dersi”ne Yönelik Metaforik Algısı	17
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sanal Gerçeklik Gözlüğü Kullanımının İmkânları ve Sınırlılıkları	18
Balkanlardaki Türk Atasözlerinde Kullanılan Hayvan Adlarının Duygu Değerleri Üzerine	19
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarının Kursiyer Gözünden İncelenmesi ve Program Yeterliliği Üzerine Bir Değerlendirme (SUBÜ SADEM Örneği)	20
Dil Öğretim Merkezlerindeki Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi SADEM Örneği	21
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Kelime Unutma Nedenlerini Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması	22
Ana Dili Türkçe Olan Lisans Öğrencilerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunlarına Karşı İlgi Düzeyleri.....	23
Zeynel Beksaç'ın Rumeli, O Benim İşte Eserinin ‘Ben ve Öteki’ Bağlamında Değerlendirilmesi	24
Yaş Değişkeni Bağlamında Almanya’da Yaşayan Türklerin Kuşaklararası Dil Bağlılıkları, Dil Seçimleri ve Sürdürümleri	25
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Halk Kültür Ürünlerinden Yararlanma: Türkü Örneği.....	26
Turkish Language and Teaching Turkish as a Foreign Language in the Balkans.....	27
Gör Duy Konuş (Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi)	28
Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yeterlilik ve Olasılık Kipinin Olumsuzluk Görünümü.....	29
Şair Nabi'nin Kadına Dair Bakış Açısı	30
Yabancı Dil Öğretiminde Metin Düzeyinde Bağdaşık ve Tutarlılık Ölçütlerinin Algılanması Üzerine	31

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Balkanlardaki Türk Edebiyatının Etkisi: “Balkan Ninnisi” Dizisi Örneği.....	32
Kuzey Makedonya’nın İlköğretim Okulu Ders Kitaplarında Çeviri Problemleri.....	33
Hindistan’da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreniminde Çevrimiçi ve Çevrimdışı Dijital Uygulamaların Kullanımı.....	34
Kutlama Töreni, Bereket ve Şifa Sembolü Olarak Batı Trakya Türklerinde Hidrellez Geleneği.....	35
Türkçe Öğretiminde Çocuk Dergilerin Önemi – Kuzey Makedonya Örneği.....	36
Kuzey Makedonya'daki Türk Şirketlerinin Türkçe Öğrenimine Katkıları.....	37
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Müzik ve Ritim Aracılığı ile Dil Öğretimi.....	38
İleri Düzey Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Okuma Etkinliklerinin Tür Bakımından İncelenmesi.....	39
Eşdizimlerin Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Süreçlerindeki Yeri.....	40
Yabancı Öğrencilere Türkçe Öğreten Akran Öğrencilerin ve Öğretmenlerin Deneyimleri: BİR E-Twinning Projesi Kapsamında Örneği.....	41
Uluslararası Öğrencilere Türkçe Akademik Yazma Öğretiminde Kullanılan Ders Malzemelerinin Değerlendirilmesi.....	42
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazım Yanlışları Üzerine Bir İnceleme.....	43
Yabancılar Türkçe Öğretiminde Anlatma Becerilerine Yönelik Süreç Değerlendirme Araştırmaları... 44	44
An Investigation of Vocabulary of Arab Students Learning Turkish as a Foreign Language.....	45
Dil Politikaları Bağlamında Türkçenin Öğretimine Bir Bakış.....	46
Nominal syntagmatic sets 'Ad tamlaması' in adult L2-Turkish: Evidence from Greek-speaking learners.....	47
Balkan Ülkelerinde Türkçe Öğretimi İle İlgili Lisansüstü Tezler Yönelik İçerik Analizi.....	48
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisi Üzerine Bir Uygulama: Phillips 66 Tekniği 49	49
Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği.....	50
Arnavutluk ve Bosna Hersek’te Türkçe Öğrenme ve Öğretimine Yönelik Eğilimler, Uygulamalar ve Geleceğe Yönelik Bakış.....	51
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dijital Öykülerin Yazma Becerisinde Kullanılabilirliği Üzerine: Kuramsal Bir Çalışma.....	52
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi Sürecine Yönelik Öğretici Görüşleri.....	53
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Hazırlanan Ders Kitaplarının Tasarımında Kültür Coğrafyasının Temsili: Balkanlar.....	54
Göç Temalı Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Göçmen Öğrencilere Yönelik Tutumlarına Etkisi.....	55

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Uzaktan Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalar	56
Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretiminde Akıcılık ve Doğruluk Bileşenlerinin Geliştirilmesi Üzerine Bir İnceleme	57
Yabancı Dil Öğretiminde Çeviri Yönteminin Etkisi Üzerine	58
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Makedonya Masalları	59
Filistin Halk Masallarının Türkçeye Çevrilmesi ve İncelenmesi	60
Ağ Dävâ Romanındaki Yüklemleri Şimdiki (Geniş) Zaman Olan İsim Cümleleri.....	61
Arşiv Belgeleri Işığında Osmanlı Devleti'nde Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihi Gelişimi.....	62
Rusya İmparatorluğu'nun Ruslaştırma Politikası (XIX –XX) Kimlik ve Dil Sorunları	63
1960'tan İtibaren Göçmen İşçi Statüsüyle Avrupa'ya Göç Eden Türk Vatandaşlarının Çocuklarına Türkçe Öğretimi.....	64
Yabancılara Türkçe Öğretiminde A1-A2 Seviyesinde Sanal Gerçeklik Kullanımına Dair İzlenim Çalışması	65
Tercüme Problemi ve Metafor (Özbekçeden Türkçeye Aktarmada).....	66
Okuma Çemberi Tekniğinin Konuşma Becerisine Etkisi	67
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Gramer Odaklı Oyun Önerileri (Zaman Ekleri Örneği)	68
The role of Tekke ana Zaviye on the spread of Balkanic Turkisms.....	69
Yahya Kemal'in Üsküb'ü Veya Üsküb'ün Yahya Kemâl'i.....	70

1960'tan İtibaren Göçmen İşçi Statüsüyle Avrupa'ya Göç Eden Türk Vatandaşlarının Çocuklarına Türkçe Öğretimi

Meral BAHAR*

Abstract

21. Yüzyılda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de dil öğretimi büyük önem kazanmıştır. Türkçenin sadece yurt içinde değil, yurt dışında öğretimi için de büyük çaba gösterilmektedir. Türkiye dışında yaşayan Türk soylulara Türkçe öğretmek, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek, Türk kültür ve medeniyetini dünyaya tanıtmak gibi farkındalıklar oluşmaktadır. II. Dünya savaşı sonrasında Avrupa’nın azalan nüfusu, işgücü ihtiyacını doğurmuş ve ülkeler arasında yapılan ikili anlaşmalarla Avrupa ülkelerine göçmen işçiler gönderilmeye başlanmıştır. Avrupa’ya göçmen işçi gönderen ülkelerden biri de Türkiye’dir. Türkiye, 1960’tan itibaren, başta Almanya olmak üzere dünyanın pek çok ülkesine işçi göndermiştir. Bu yoğun göç, sosyolojik sorunları da beraberinde getirmiştir. Artık ikinci, üçüncü kuşak çocukların yetiştiği bu ülkelerde Türk vatandaşlarının ülkemizle olan dil ve kültür bağını korumak ve yaşatmak büyük önem arz etmektedir. “1960’tan İtibaren Göçmen İşçi Statüsüyle Avrupa’ya Giden Türk Vatandaşlarının Çocuklarına Türkçe Öğretimi” nitel araştırma yöntemi ile incelenmiştir. Bu çalışmada, Türkiye’den 1960’tan itibaren en yoğun işçi göçü yaşanan Avrupa ülkelerinden Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Hollanda, Fransa, İngiltere, İsviçre ve İsveç örneğinde MEB tarafından yürütölen Türkçe öğretimi ile ilgili bir betimleme yapılmaya ve alan yazına katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Keywords: 1960, Avrupa’ya işçi göçü, Türk vatandaşlarının çocukları, Türkçe Öğretimi, MEB

---

* MoNE Eskişehir Odunpazarı 19 Mayıs Anatolian High School, meralerolbahar@gmail.com

Üsküp'te Miras Dil Olarak Türkçe

Behice VARIŞOĞLU*

Serdar BAŞUTKU**

Abstract

Günümüzde Türkçe öğretiminin yaygın olarak yapıldığı coğrafyalardan biri de Balkan yarımadasında yer alan Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'dir. Kuzey Makedonya'da birçok etnik topluluk yaşamaktadır. Bunlardan Arnavutlar, Türkler, Boşnaklar, Sırlar, Ulahlar ve Romlar; Kuzey Makedonya'nın farklı etnik millî yapısını oluşturmaktadır. 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan nüfus sayım sonuçlarına göre Kuzey Makedonya'nın nüfusu 1.836 milyon olarak tespit edilmiştir. Bu sonuç 2002 yılında yapılan nüfus sayımı sonuçlarıyla kıyaslandığında son yirmi yılda Kuzey Makedonya'nın nüfusunda %10'luk bir kayıp gözlemlenmiştir. Nüfus sayımı sonuçlarına göre ülkenin yüzde 58,4'ü Makedon, yüzde 24,3'ü Arnavut, yüzde 3,8'i Türk, yüzde 2,5'i Roman ve yüzde 1,3'ü Sırlardan oluşurken; Boşnaklar, Ulahlar, Torbeşler (Makedonyalı Müslümanlar) ve Bulgarlardan oluşan diğer azınlıklar da sayım sonuçlarında küçük oranlarla yer almıştır. Balkanların birçok ülkesinde olduğu gibi Kuzey Makedonya'da yaşayan Türkler ana dillerini, kültür ve geleneklerini korumuştur. Ayrıca Kuzey Makedonya'da ana dilde tanınan eğitim hakkı sayesinde Türkçe eğitim ve öğretime de devam edilmiştir. Osmanlı döneminde Türkçenin bu bölgede eğitim, bilim ve ticaret dili olması sebebiyle günümüze kadar etkilerini ve varlığını sürdürebilmiştir. Bu bölgede miras dil olarak Türkçenin taşıyıcıları sadece Türkler değildir. Başta Arnavutlar olmak üzere diğer etnik gruplar da (Roman, Boşnak, Sırp, Ulah, Torbeş, Bulgar) miras dil olarak Türkçenin hem taşıyıcıları hem koruyucularıdır. Dilsel ve kültürel mirasın bir zenginlik ve karşılıklı anlayış olduğu Balkan coğrafyasında farklı kültür ve etnik kökene sahip bireylerin bir arada olduğu yerlerin başında Üsküp gelmektedir. Bu sebeple çalışmamızın amacı Türkçenin sosyo-kültürel açıdan Üsküp'teki kültürlerarası etkileşimdeki rolünü ortaya koymaktır. Günümüzde Türkçenin Üsküp başta olmak üzere Balkanlarda miras dil olarak varlığını sürdürmesinin arka planında sadece bölgedeki Türklerin varlığı değil diğer etnik grupların da varlığının etkisi vardır. Balkanlarda Türkçenin varlığı tarihi, kültürel ve edebi olarak günümüze kadar etkilerini sürdürmüştür. Bu bağlamda çalışmada Türkçenin Balkanlarda Üsküp özelinde varlığını tanımlayıp miras dil kapsamında değerlendirmek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın Türkçenin Balkanlardaki varlığı sebebiyle miras dil tanımına yeni ve farklı boyutlar kazandırarak alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmada etkileşimsiz nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır.

Keywords: Miras dil, çokdillilik-çokkültürlülük, kültürlerarası etkileşim, Türkçe öğretimi

* Gaziosmanpaşa University, behice.varisoglu@gop.edu.tr

** Hitit University, serdarbasutku@hotmail.com

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Politika Yoksunluğu Meselesi

İsmail AYDOĞAN*

Abstract

Türkiye öteden beri yurt dışında yabancılara ve Türk soydaşlara Türkçe öğretimi konusunda bir politikası bulunmaktadır. Son yıllarda bu politikanın boyutu ve içeriği zenginleşse de kimi sorunlar devam etmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda zenginleşen materyal basımı, öğretmenlerin gittiği ülke sayısı, Türkçe öğrenen öğrenci sayısı artmıştır. Buna karşın Türkçe öğretiminin dil boyutu öne çıkarken; dili var eden, yaşatan, büyüten, koruyan, geliştiren, ömrünü uzatan kültür ise geri planda kalmıştır. Kültürü içermeyen dil yaşayamaz. Öte yandan kültür konusunda hem müfredatın revize edilmesi hem de Türkçe öğretmenlerin Türk kültürü konusunda bilinçli olması oldukça önemlidir. Bu bağlamda Türk ve Müslüman kültürünü barındıran bir müfredattan çok seküler bir müfredata sahip olmak; Türk ve Müslüman kültürünün bilincinde olan bir öğretmenden çok seküler bir kültür bilgisine sahip öğretmenleri göndermek, özellikle yurt dışında Türkçe öğrenen yabancıların Türk dilini ve kültürünü öğrenememesine yol açmaktadır. Bu çalışmada Türkiye'nin yabancılara Türkçe öğretimi konusunda bilinçli bir politikanın önemi üzerinde durulacak, sosyolojik ve felsefi bir analiz yapılacak, literatür taraması ve kişisel tecrübeyle sonuç ve öneriler geliştirilecektir.

Keywords: Kültür, dil, tarih, eğitim ve öğretim.

---

* Kırıkkale University, iaydogan124@gmail.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin Dinleme Üstbilmiş Farkındalık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması

Nahide İrem AZIZOĞLU*

Fidan GEÇİCİ**

Abstract

Yabancı dil öğreniminde bireylerin hedef dilde dinleme becerilerini etkin olarak kullanabilmeleri önemlidir. Dinleme becerisini etkileyen değişkenlerden bir tanesi dinlemeye ilişkin kişilerin üstbilmiş farkındalıklarıdır. Bireylerin dinleme üstbilmiş farkındalıklarının belirlenmesine yönelik olarak geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış ölçme araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle araştırmada 2006 yılında geliştirilen "Dinleme üstbilmiş farkındalık ölçeği"nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik incelemesi yapılmıştır. Ölçeğin orijinali yabancı dil öğrenen öğrencilerin yabancı dilde dinleme becerisine ilişkin üstbilmiş farkındalıklarının tespit edilmesi amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması esnasında 131 yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenci ile uygulama yapılmıştır. Uygulama Afyon Kocatepe Üniversitesi TÖMER'de yürütülmüştür. Ölçek toplamda 21 madde ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğine ilişkin bulgular doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak incelenmiştir. İnceleme sonucunda orijinal ölçek ile benzer yapı elde edilmiştir. Problem çözme alt boyutunda 6, planlama değerlendirme alt boyutunda 5, zihinsel çeviri alt boyutunda 3, yönlendirilmiş dikkat alt boyutunda 4, bireyin ön bilgisi alt boyutunda 3 madde bulunmaktadır. Ölçeğin Cronbach's Alfa güvenilirlik katsayısı 0,89, Omega güvenilirlik katsayısı 0,92 bulunmuştur. İnceleme sonucunda Türkçeye uyarlanan ölçeğin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin dinleme üstbilmiş farkındalıklarını belirlemede kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Keywords: Dinleme, dinleme becerisi, üstbilmiş, dinleme üstbilmiş farkındalığı.

---

* Sakarya University, azizoglu@sakarya.edu.tr

** Afyon Kocatepe University, fidanugur.90@hotmail.com

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarıcısı Olarak Âşık Tarzı Destanlar

Recep TEK*

Abstract

Günümüzde insanlar çeşitli nedenlerle yabancı bir dil öğrenmektedirler. Bu çerçevede bir dünya dili olan Türkçe de geçmişten bugüne farklı milletlerin fertleri tarafından öğrenilmek istenen bir dil olmuştur. Yabancılara Türkçe öğretim çalışmalarına bakıldığında birbirinden farklı yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Yabancı dil öğretiminde kültürün öneminin ortaya çıkmasıyla dil yapıları iletişimsel bir gereksinimden doğdukları ve bağlam içerisinde işlev kazandıkları için dil yapılarının birbirinden kopuk ezber ifadeler biçiminde değil de bir bağlam içerisinde verilmesi benimsenmiştir. Zira yabancı dil öğretiminde amaç yalnızca dil yetisini geliştirmek değil; aynı zamanda iletişimsel yetiyi de geliştiren kültürel yetiyi kazandırmaktır. Dil öğretiminin özellikle de kültür aktarımının gerçekleştirilmesi, bunun bir bağlam içerisinde sunulmasını, bu ise dilin kültürel boyutunun ağırlık kazandığı metinlerden hareket edilmesini zorunlu kılmıştır. Zira bu amaca hizmet eden en önemli öğretim kaynağı metinlerdir. Metinler ise kurma ve özgün metinler şeklinde iki kategoriye ayrılmıştır. Bu sınıflandırmada özgün metinler içerisinde yer alan şiir, masal, hikâye, roman, tiyatro gibi yazınsal metinler, edebî niteliğe haiz sanat ürünleridir. Bunların dil öğretimi ve kültür aktarımında önemli bir yeri vardır ve bu bağlamda zengin bir kaynak niteliğindedir. Şiir, bu edebî metinler içerisinde kısa ve öz olması, sözcüklerin taşıdığı anlam değerleri, dilin estetik yönünü ortaya koyması, vurgu, kafiye, redif, ölçü gibi hususiyetleriyle okumayı olumlu yönde etkilemesi, okuma hızını artırması, dilde akıcılığı sağlaması ve ait olduğu toplumun kültürel değerlerini taşıması, duygu ve düşüncelerini yansıtması bakımından mühim bir yere sahiptir. Bu bağlamda değerlendirilebilecek “Âşık tarzı destanlar”, yabancılara Türkçe öğretiminde ve özellikle Türkçeyi öğretirken Türk kültürünün aktarılmasında kullanılabilecek metinlerdir. Hemen hemen her konunun işlendiği, anlatımın hikâye etme esasına dayandığı, genellikle didaktik bir hüviyet taşıyan daha çok on birli hece ölçüsüyle ve koşma kafiye düzeniyle yazılan, dörtlük sayısı 3 ila 150-160 dörtlük arasında değişen bu destanlar, Türk kültürünün muhtelif hususiyetlerini barındırması bakımından çok değerlidir. Dil öğrenmek demek aynı zamanda bir milletin kültürünü de öğrenmek olduğuna göre yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında âşıklar tarafından kaleme alınmış bu destanlar içinden özellikle aile, evlilik, komşuluk, dinî, milli bayramlar ve mevsimsel kutlamalar, esnaf ve meslekler, şehirler, giyim-kuşam, yiyecek ve içecekler ile dinî ve ahlâkî hayatı konu alan destanlara yer verilebilir ve bu metinlerle ilgili hazırlanacak etkinlik çalışmalarıyla dil öğretimi ve kültür aktarımı gerçekleştirilebilir. Bu metinler kullanılırken destanın tamamı yerine öğrencilerin dil seviyesine ve günümüz Türkçesine uygun kavram ve sözcükleri ihtiva eden dörtlükler seçilmeli ve bu metinler B2, C1 ve C2 düzeyindeki öğrenciler için kullanılmalıdır. Bildiride, yabancılara Türkçe öğretirken aynı zamanda kültür aktarımının da gerçekleştirilebileceği bu destanlardan bahsedilecek ve örnekler verilecektir.

Keywords: Yabancılara Türkçe öğretimi, dil-kültür, şiir, âşık tarzı destanlar.

---

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, tekrecep@hotmail.com

Dijital Çağda Yabancılara Türkçe Öğretimi ve Biryudumkitap Uygulaması Örneği

Ali Oktay ÖZBAYRAK*

Abstract

Günümüzde dijital çağın imkânları; dil öğretimi noktasında da son derece önemli hale gelmiştir. Dijital medyanın yabancılara Türkçe öğretiminde etkin bir şekilde kullanılması, Türkçe öğrenmek isteyen en büyük grubu temsil eden gençlerin hem daha dikkatli hem de daha heyecanlı dil öğrenme isteğine katkıda bulunacaktır. Yabancılara Türkçe öğretiminde en temel noktalardan birisi, dil öğrenmek isteyen öğrencinin okuduğu metni anlamasıdır. Kitap okumanın, hem okuduğu metni anlama noktasında hem de kültür aktarımı konusunda önemi son derece büyüktür. Ülkemizde de son dönemde okumaya teşvik eden birçok uygulama ortaya çıkmıştır. Storytel ve Biryudumkitap bunların başında gelmektedir. Bu uygulamalar sayesinde kitaplar sesli olarak dinlenebilmekte, kitaplar hakkında yorum yazıları okunabilmekte ve bu sayede dijital çağın imkânlarıyla okuma- yazma ediminde yeni bir pencere açılmaktadır. Özellikle, her sabah abonelerinin mail kutusuna beş dakika okuyacakları şekilde, en iyi kitap pasajları gönderen Biryudumkitap sistemi, Türkiye’de alanında bir öncü olmuş ve bugün 480.000 abone sayısına ulaşmıştır. Dil öğretiminde okumanın önemi son derece büyüktür. Ancak modern zamanın insana bu konuda çok büyük zamanlar da vermediği ortadadır. Hele ki yeni nesil, Z Kuşağı adını verdiğimiz gençlerin hayatında dijitalliğin günden güne artması, metin okurken algı sürelerinin kısalmasına neden olmuştur. Kitapların hayatlarında, eski nesillere göre öneminin yitdiği inkâr edemeyeceğimiz bir gerçektir. Yabancılara Türkçe Öğretiminde, özellikle okuma ve algı alanlarında dijitalleşmenin son derece iyi kullanılması, hem okuma ve anlama ediminin üst düzeye çıkarılması hem de kültür aktarımını daha iyi bir düzeyde sağlayacaktır. Bu çalışmada, Biryudumkitap uygulaması üzerinden Yabancılara Türkçe Öğretimi’nde dijitalliğin kullanılmasına dair örneklendirmeler yapılacak olup, dijitalleşme ve eğitim alanlarına katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Keywords: Dijitallik, Kitap Okuma, Dil Öğretimi, Teknoloji.

---

* Konya Karatay Mehmet Hanife Yapıcı Anatolian High School, oktay.ozbayrak@gmail.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Etkileşimli Dinleme

Özlem KURT*

Abstract

Dinleme, dört temel dil becerisi arasında öğrencilerin en çok zorlandıkları beceri olmasına rağmen en az araştırılan ve öğreticiler tarafından da en az anlaşılıp en çok göz ardı edilen beceri olarak yabancı dil öğretiminde yerini almaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen çoğu öğrencinin sınıf ortamında dinleme eğitiminde belirgin bir başarıya sahip olmasına rağmen, günlük hayata hedef dilde dinleme yaparken zorlandıkları bilinmektedir. Bu durumun en çok etki eden faktörlerden biri, öğrencileri dinleme sürecine katılımcıdan çok birer seyirci olarak dahil eden dinleme metinleri ve dinleme-anlama etkinlikleridir. Eylem odaklı yaklaşıma göre sosyal aktörler olarak da tanımlanan öğrencilerin, dinleme becerisi eğitiminde pasif birer alımlayıcı değil, aktif birer katılımcı olabilmeleri için daha fazla etkileşime ihtiyaç duyulmaktadır. Çünkü dinlemenin en önemli özelliği bir etkileşim içerisinde gerçekleşmesidir. Tam bu noktada etkileşimli dinleme yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecinde önemli ölçüde eksik olan ve üzerinde durulması gereken kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Etkileşimli dinleme, dinlemenin doğası gereği bir etkileşim içerisinde gerçekleşmesini temele alan ve öğrencilerin dinleme eğitimi sürecine aktif olarak katıldıkları bir dinleme biçimidir. Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde etkileşimli dinleme ve etkileşimli dinlemeye yönelik sağlam bir yaklaşımın geliştirilmesi için gerekli olan dinleyicilerin katılım durumu, eylem olarak anlam, ön görme, katılımcı dinleyici ve alıcı tasarımı gibi kavramların tanımlanmasıyla birlikte, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sınıfları için etkileşimli dinleme stratejilerinin sunulmasıdır.

Keywords: Etkileşimli Dinleme, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

---

* Gazi University, ozlemkurt90@hotmail.com

Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğreten Dil Öğreticilerinin Aracı Dil Kullanımlarına İlişkin Bir Değerlendirme

H. Neslihan DEMİRİZ*

Seda DEMİR**

Abstract

Yabancı/ikinci dil öğretiminde öğrencilerin çokdilli bireylerden oluştuğu öğretim ortamlarında hedef dil ile birlikte araç dil kullanımına da rastlanır. Farklı öğretim yaklaşımları, öğretim ortamında kullanılan dil konusunda farklı bakış açılarına sahiptir. Dolayısıyla bu diller çeşitli şekillerde sınıflandırılır. Türkiye’de eğitim veren TÖMER’lerde görev yapan dil öğreticilerinin büyük bir kısmı ana dili konuşucusu olduğu için öğretim ortamında hedef dil kullanmakla birlikte bazı durumlarda öğrenci profiline bağlı kalınarak İngilizce, Arapça ve/veya Rusça araç dil olarak kullanılmaktadır. Bu çalışmada bir devlet üniversitesi bünyesinde yer alan bir Türk Dili Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde görev yapan ve Türkçeyi ikinci dil olarak öğreten 5 öğreticisinin derslerinde araç dile başvurma örnekleri üzerinden belirli durum saptamaları yapılmış ve dil öğreticilerinin yabancı bir dil bilmelerinin gerekli olup olmadığına dair bazı çıkarımlar ve saptamalarda bulunulmuştur. Bu saptama ve çıkarımlar üzerinden Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğreten dil öğreticileri üzerine çeşitli öneriler sunulmuştur. Elde edilen bulguların bu alanda çalışan ve/veya çalışmayı düşünen dil öğreticilerine yol göstermesi, Türkçeyi ikinci dil olarak öğreten kurumlara ise öğretici yeterliliği üzerinden fikir vermesi amaçlanmıştır.

Keywords: Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi, dil öğreticileri, araç dil, hedef dil.

---

* neslihandemiriz@hotmail.com

** MoNE, serkoc_16@hotmail.com

Neuro-Linguistics and Intonation in Foreign Language Teaching

Nilgun ERKARDAŞ*

Abstract

As Elisabeth Guimbretière (1994) and Bernard Dufeu (2008) point out, learning to speak and especially intonation remains a neglected part of learning French as a foreign language. If specialized FLE textbooks sometimes devote several chapters to the pronunciation of syllables and a few specific expressions, intonation is at best the subject of several paragraphs describing the traditional denotation functions of the declarative and interrogative modality of expression. Variants. In reality, linguistic explanation, always based on the syntax of writing, does not work any better and does not always succeed in clearly identifying the role of intonation in understanding speech, however necessary it may be. The current predominance of the autosegmental-metrical approach, which mixes phonetic and phonological aspects of intonation, does not help to clarify the question. However, recent discoveries regarding brain waves and in particular the constraints imposed by delta (ranging from 0.8 to 4 Hz), theta (4 to 10 Hz) and gamma (30 to 80 Hz) oscillations make this possible. Philippe Martin (2020) not only to account for the rhythmic variations of groups of accents in French, but also to better understand the need for each language to have a prosodic structure codified according to its particular system. The fact that this prosodic structure precedes syntax and lexical selection in both production and perception, and that it occurs in both spontaneous speech and reading speech, amply justifies the need to teach the prosodic system of language even earlier. dictionary and syntax.

Keywords: Intonation, prosodic structure, brain waves, accent phrase, melodic contours
Turkish

---

* Université Sorbonne Paris Cité, nilgunerkardas@hotmail.com

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin “Akademik Türkçe Dersi”ne Yönelik Metaforik Algısı

İsmail AYDOĞDU*

Ömer GÖKTAŞ**

Abstract

Değişen ve gelişen dünya şartlarında eğitim öğretim faaliyetlerini daha kaliteli hale getirmek amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalardan biri de öğrenenlerin derslere karşı algılarının belirlenmesi için yapılan metafor çalışmalarıdır. Bu çalışmanın amacı da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin “Akademik Türkçe Dersi”ne yönelik metaforik algılarını tespit etmektedir. Bu amaçla çalışmada nitel araştırmada desenlerinden olan olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ise 2021-2022 eğitim öğretim yılında Sakarya Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerindeki toplam 75 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. “Akademik Türkçe dersleri ..... gibidir. Çünkü ..... .”ifadesinin öğrenenler tarafından doldurulmasıyla araştırmanın verileri toplanmıştır. Verilerin analiz edilmesi sonucu ortaya çıkan önemli metaforlar belli başlıklar altında toplanarak kategoriler oluşturulmuştur. Bu kategoriler şu şekildedir: “merdiven, giriş kapısı, yardımcı, ihtiyaç ve kendi bölümümüz gibi”dir. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin akademik Türkçe derslerini bölüm derslerinden önce almaları gereken yardımcı bir ders gibi gördükleri ortaya çıkmıştır.

Keywords: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, akademik Türkçe, metafor, algı.

---

* Sakarya University, iaydogdu@sakarya.edu.tr

** Sakarya University, omergoktas@sakarya.edu.tr

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sanal Gerçeklik Gözlüğü Kullanımının İmkânları ve Sınırlılıkları

Serhat KÜÇÜK*

Fatih ÇAKMAK**

Abstract

Çağımız teknolojisinin son ürünlerinden olan sanal gerçeklik gözlükleri bir süredir eğitim alanında kullanılmaya başlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de kullanılmaya başlanan sanal gerçeklik gözlüklerinin sunduğu avantajlar, bu avantajların sürdürülebilirliği ve sınırlılıkları açısından bugüne kadar yapılmış çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma sanal gerçeklik gözlüklerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sahasında kullanımından doğan imkânları ve (farklı açılardan) sınırlılıklarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Bu bağlamda öncelikle sanal gerçeklik gözlüğünün sağladığı yararlar verilmiş, sonrasında sınırlılıkları üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak bu sistemin mevcut durumdaki yararları sorgulanmış ve “Nasıl daha verimli kullanılabilir?” sorusuna cevap aranmıştır. Çalışmada sanal gerçeklik gözlükleri üzerine bir nitel araştırma yöntemi olarak gözlem metodu kullanılmıştır.

Keywords: Sanal Gerçeklik Gözlüğü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, VR gözlük.

---

* Sakarya University of Applied Sciences, serhatkucuk@subu.edu.tr

** Sakarya University of Applied Sciences, fatihcakmak@subu.edu.tr

Balkanlardaki Türk Atasözlerinde Kullanılan Hayvan Adlarının Duygu Değerleri Üzerine

Merve YORULMAZ KAHVE*

Abstract

Türk dünyasında: “atalar sözü, eskiler sözü, makal, nakıl, samah, hohoono, takmak, ülgercomak, üleger domaktar, söspek” gibi adlandırmalarla kullanılan atasözleri, milletlerin tarihî birer aynası olarak büyük öneme sahiptir. Ait olduğu toplumun geleneklerini, göreneklerini, örf ve âdetlerini, kabul ve redlerini, inanç sistemini kısacası insana ve yaşama dair her şeyi yansıtan atasözleri bize âdeta toplumun bir gen haritasını çizmektedir. Bu denli zengin bir malzemeye sahip bu kalıp yapılar; sözvarlığı açısından da mecazlar, örtülü anlatımlar, anlamda iyileşme ya da kötüleşmeler barındırmaktadır. Atasözlerinin sözvarlığı içerisinde “hayvan adları”nın kullanımı ise oldukça dikkat çekicidir. İnsanoğlu varlığı boyunca tabiat ve tabiatın bir parçası olan tüm canlılarla bağ kurmuş, bu bağ kurma esnasında da onlara yaşadığı olaylardan hareketle çeşitli anlamlar yüklemiştir. Bu anlam yüklemeleri esnasında da insana ait karakter özelliklerden görsel benzerliklere kadar pekçok anlam alanından yararlanmışır. Yapılan bu kodlamalar sayesinde bazen övgü bazen de yergiler atasözlerinde kullanılan hayvan adları vasıtasıyla somutlaştırılmışır. Duygu ve söz, birbirinden ayrı düşünülemez. Kurulan her cümle, kullanılan her söz açık ya da örtülü bir duygu değerine sahiptir. Türkçenin sözvarlığında çok zengin bir malzeme teşkil eden atasözleri ise sözcüklerin kazandığı duygu değerlerinin en açık görülebileceği kalıp ifadelerdir. Olumlu veya olumsuz, övgü veya yergi için hayvan adlarından yararlanma ise Türk atasözlerinde genel olarak oldukça yaygındır. Bu çalışmada; Balkanlarda kullanılan Türk atasözlerindeki hayvan adları, taşıdıkları duygu değerleri bakımından incelenmiştir. Tespit edilen hayvan adlarının sıklık dereceleri belirtilmiş, elde edilen malzemeler taşıdıkları duygu değerleri açısından tasnif edilmiştir.

Keywords: Balkan, atasözü, hayvan adı, duygu.

---

* Ahmet Yesevi University, merveeyorulmaz@hotmail.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programlarının Kursiyer Gözünden İncelenmesi ve Program Yeterliliği Üzerine Bir Değerlendirme (SUBÜ SADEM Örneği)

Feyza EROL* Sinem ÇEKEN** A. Ceren GÜNDÜZ***
Sevde KILIÇ****

Abstract

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi küreselleşme ile beraber artmaktadır. Ülkemizde yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenler, her ne kadar bazı üniversitelerde bu alana özel bölümler olsa da genel olarak Türkçe Öğretmenliği ve Türk Dili ve Edebiyatı bölümü mezunlarıdır. Bu da sertifika programlarının gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sertifika programları beraberinde farklı düşünceleri akla getirmektedir. Sertifika programı veren üniversiteler içerik, teorik, uygulama gibi birçok alanda farklılık gösterir. Bu farklılıklar da aday öğretmenlerde farklılık oluşmasına neden olur. Bu çalışmada sertifika programlarının içerik olarak nasıl yeterli olacağı, aday öğretmenlere nasıl katkı sağlaması gerektiği ve bu kapsamda örnek olarak Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Dil Eğitim & Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi (SADEM) tarafından verilmiş olan sertifika programının örnek olarak incelenmesi yapılmıştır. Sertifika sonunda yapılan anket yoluyla aday öğretmenlerin gözünden sertifika programının değerlendirilmesi ele alınmış ve buna dayalı olarak önermelerde bulunulmuştur.

Keywords: Dil, Türkçe, Sertifika, Aday Öğretici, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.

---

* Sakarya University of Applied Sciences, feyzaerol@subu.edu.tr

** Sakarya University of Applied Sciences, sinemceken@subu.edu.tr

*** Sakarya University of Applied Sciences, aysecerengunduz@subu.edu.tr

**** Sakarya University of Applied Sciences, sevdekilic@subu.edu.tr

Dil Öğretim Merkezlerindeki Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi SADEM Örneği

İrem ÖKÜZCÜ* Melis KILIÇ**

Abstract

Bu çalışmada, Yabancılara Türkçe Öğretiminin Türkiye'deki gelişimine ve öğretimine dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Türkiye'deki dil öğretim merkezlerinde farklı faaliyetler yürütülmektedir. Geçmişten günümüze yabancılara Türkçe öğretme konusunda birçok farklı yöntemler kullanılmıştır. Burada Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'ne bağlı olan SADEM' de uygulanan çalışmalardan ve yöntemlerden bahsedilecektir. SADEM' in amacı yabancılara Türkçeyi öğretmenin yanı sıra aidiyet duygusuyla Türk kültürünü anlamaları, benimsemeleri ve günlük hayatlarında uygulamaları kurumun amaçları arasındadır. Türkçe öğretimi konusunda diğer Türkçe öğretim merkezlerinden farklı ve çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Kurumda ana dili veya ikinci dil olarak Türkçenin eğitim öğretimi konusunda çeşitli yol ve yöntemlere başvurulmuştur. Yabancı öğrencilerin seviyesi tespit edilip Türkçenin daha verimli öğretilmesi için okulun akademik kadrosu ile bu hususla alakalı olarak bir anket çalışması yapılmıştır bu sonuçlara dayanarak uygulanan yöntem ve tekniklerin öğrenciler üzerindeki sonuçları da değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Keywords: Yabancılara Türkçe Öğretimi, TÖMER, SADEM, öğretim, yöntem ve teknikler.

---

* Sakarya University of Applied Sciences, iremokuzcu@gmail.com

** Sakarya University of Applied Sciences, meliskilic76@gmail.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Kelime Unutma Nedenlerini Belirlemeye Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması

Niymet BAHŞI* Ayşe ATEŞ**

Abstract

Kelimelerle hayat bulan dilin ifade edilmesinde hiç şüphesiz ki kelimelerin yeri yadsınamaz. Öğrencilerin öğrendikleri kelimeleri unutmaları, hatırlayamamaları ve kullanamamaları sorununa çözüm bulmaya yönelik kelime unutma nedenleri ölçeğinin hazırlanması bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. Bu kapsamda denemelik ölçeğin oluşturulması için ilgili literatür taranmış; uzman, öğretmen ve öğrenci görüşüne başvurulmuştur. Oluşturulan denemelik ölçek İnönü Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama sonuçları ile ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda iki alt boyuttan oluşan 31 maddelik bir ölçek elde edilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kelime unutma nedenlerini ölçmeye yönelik hazırlanan bu ölçeğin ilk boyutu “zorluk” ikinci alt boyutu “unutma” olarak adlandırılmıştır. Bu iki boyutun(faktörün) açıkladıkları toplam varyans %39.195’tir. Maddelerin faktör yükleri 0,762 ile 0,499 değerleri arasındadır. Yapılan t-testi sonucunda maddelerin tümünün ayırt etme gücüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen değerler modelin doğrulandığını göstermektedir.

Keywords: Kelime unutma nedenleri, ölçek geliştirme, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

---

* Turkish Ministry of National Education, niymet44@hotmail.com

** İnönü University, ayse.ates@inonu.edu.tr

Ana Dili Türkçe Olan Lisans Öğrencilerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sorunlarına Karşı İlgi Düzeyleri

Burak ŞAHİN*   Betül TÜRKCAN**

Abstract

Lisans eğitimi almak için Türkiye'ye yerleşen yabancı uyruklu öğrencilerin ilk ihtiyacı Türkçe öğrenmektir. Öğrenciler üniversite hayatlarına başlamadan önce üniversite bünyesinde bulunan Türkçe Öğretim Merkezleri'nde Türkçe hazırlık sınıfları okumaktadırlar. Bu kurslarda en az B2 seviyesine ulaşan öğrenciler üniversite hayatlarına başlamaktadır. Ancak üniversiteyi bitirmek için C1 seviyesi zorunluluğu olan öğrenciler belli bir süre sonra kurslara tekrar döndüklerinde Türkçe seviyelerinin gerilediği görülmektedir. Bu durumun sebebi araştırıldığında yabancı uyruklu öğrencilerin kültürel farklılıklar sebebiyle Türk arkadaş çevresi edinemediği, kendi milliyetinden insanlarla kendi dillerinde konuştukları ve bu sebeple Türkçeyi unuttukları görülmektedir. Literatürde bu durumu yabancı öğrenci odaklı araştıran çalışmalar bulunmaktadır fakat lisans düzeyindeki Türk öğrencilerin yabancı uyruklu öğrencilere karşı görüşlerinin alındığı bir çalışmayla karşılaşmamıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı ana dili Türkçe olan lisans öğrencilerinin yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'de yaşadıkları sorunlara karşı ilgi düzeylerini değerlendirmektir. Araştırmada ölçek ve doküman inceleme desenlerini içeren karma yöntem tercih edilmiştir. Ölçek olarak Faruk Polatcan, Kürşad Çağrı Bozkırlı ve Onur Er'in geliştirdiği 21 madde ve 4 alt boyuttan oluşan "Yabancı Uyruklu Öğrenci Sorunları İlgi Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Sakarya Üniversitesi ve Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi'nden kolay ulaşılabilirlik ilkesine göre seçilen ana dili Türkçe olan 100 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ders içi sorunlar, ders dışı sorunlar, sosyo-ekonomik sorunlar ve kültürel sorunlar alt boyutlarında değerlendirilmiştir.

Keywords: Yabancı uyruklu öğrenci, ders içi sorunlar, ders dışı sorunlar, sosyo-ekonomik sorunlar, kültürel sorunlar, arkadaşlık.

---

* Sakarya University of Applied Sciences, buraksahin@subu.edu.tr

** Sakarya University of Applied Sciences, betulturkcan@subu.edu.tr

Zeynel Beksaç'ın Rumeli, O Benim İşte Eserinin 'Ben ve Öteki' Bağlamında Değerlendirilmesi

Seyhan Murtezan İBRAHİMİ*

Abstract

Kanlı çatışmaların beşiği Balkanlar, insanlık tarihi boyunca farklı medeniyetlerin merkezi olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu medeniyeti 500 yıl boyunca Balkanlarda hüküm sürmüştür, farklı etnik yapıdaki toplulukları çatısı altında barındırmıştır. 1912 yılı Balkan savaşları sonrasında, Osmanlı Devleti'nin Balkanlardan çekilmesiyle birlikte, himayesi altında olan milletler dağılmış, toplumsal ve kültürel yapı değişime uğramıştır. Bir zamanlar hakim olan Türk kimliği ve Tür dili azınlık statüsüne girmiştir. Kimlik ve dil varlıkları rehin ve tehlike altında olan Türkleri, ötekileşmekten koruyan, dayanak olarak 'ben'i ayakta tutan ortaya koydukları edebiyat ve dildir. Çalışmamızda, Balkan Türk edebiyatı ve Türk Dünyasında önemli bir yere sahip olan, 1952 Prizren doğumlu şair Zeynel Beksaç'ın Rumeli, O Benim İşte eserindeki 'Ben ve ötekinin' çatışması üzerinde durulacaktır. Şair, sanat hayatı boyunca geçmiş ve bugünü karşılaştırırken, ideolojik bir bütünlükle kimliğini koruma ve yaşatmaya çalışmaktadır. Zeynel Beksaç'ın sanat estetiği ve eserleri üzerine farklı çalışmalar yapılmış, çocuk edebiyatına katkısı, şiirlerindeki dil, yapı, içerik ve evrensel konuları üzerinde durulmuştur. İncelememizde izlenecek yöntemi, 'anadilini büyük bir yurt' olarak kabul eden Beksaç'ın var olma savaşını verdiği Balkan topraklarındaki sistem değişikliğinden ortaya çıkan 'bizim ve onların' toprak özlemi ve 'biz ve öteki' ele alınırken kullanılan sözcük ve belirlemeler oluşturacaktır. Rumeli, O Benim İşte toplu şiirleri kitabındaki şiirlerinin temel izleğini oluşturan kimlik güvensizliği, huzursuzluk, tehlike ve Türkçem derdinin, asırlar boyunca 'ben' olduğumuz topraklarda 'öteki' olmanın çelişki ve sancısı üzerinde durulacaktır.

Keywords: Kimlik, ben, öteki, şiir, Zeynel Beksaç.

---

* International Balkan University, smibrahimi@ibu.edu.mk

Yaş Değişkeni Bağlamında Almanya’da Yaşayan Türklerin Kuşaklararası Dil Bağlılıkları, Dil Seçimleri ve Sürdürümleri

Nebiha ÇAYIRLI* Salim PİLAV**

Abstract

Bu çalışmada Almanya’da yaşayan Türklerin dil seçimleri ve dil bağlılıkları kuşaklararası farklılık bağlamında ele alınmıştır. Çalışmada Türklerin ana dili tercihi, dil kullanımı; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, yerleşim yeri değişkenleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Toplanan verilerin incelenmesinde betimsel istatistik veri analizi yapılmıştır. Betimsel istatistik verileri yaş, cinsiyet ve yerleşim yeri değişkenlerine göre incelenmiştir. Buna ek olarak anket verileri üzerinden kişiye, ortama ve işleve göre dil seçimlerinde dil sürdürüm gücü hesaplanmıştır. Elde edilen verilerin sonucunda katılımcıların %70,6 oranında Türkçeyi anadili olarak tercih ettikleri söylenebilir. Almanya’da yaşayan Türkler aile ve akrabalarla iletişimde daha çok Türkçe kullanmayı tercih edilirken arkadaş çevresinde özellikle dördüncü kuşak gençlerin Almanca ve Türkçeyi birlikte kullandıkları tespit edilmiştir.

Keywords: Almanya’daki Türkler, iki dillilik, dil bağlılığı, dil sürdürümü, etnik/kültürel kimlik, kuşaklar arası farklılıklar.

---

* nebihabalaban@gmail.com

** spilav@kku.edu.tr

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Halk Kültür Ürünlerinden Yararlanma: Türkü Örneği

Ali YAKICI* Berrin SARITUNÇ**

Abstract

Dil öğrenimi, o dili öğrenenin çevresindekilerle sağlıklı iletişim kurmasıyla sınırlı değildir. Bir dili öğrenen, o dili en iyi şekilde konuşabilme ve o dili konuşan ve yazan insanlarla en güzel biçimde iletişim kurmakla birlikte o dilin dünyasını da öğrenir. Öğrendikleri o dilin dünyası içinde yer alan kültüre ve o kültürün hazinelerine de vakıf olur. Bu durumu kimileri “kültür aktarımı”, kimileri “kültür etkileşimi”, kimileri de “kültürler arası diyalog” adları altında değerlendirmektedir. Sosyologların kültür sınıflandırmaları arasında en üst sırada “halk kültürü/ genel kültür” bulunmaktadır. Çünkü bir dilin doğal olarak oluşturduğu temel ürünler “halk kültürü” içerisinde yer almaktadır. Edebiyat ve müzik şubelerinin de içinde yer aldığı bu kültürel oluşumlardan dil öğreniminde ve özellikle de bir dilin yabancı dil olarak öğreniminde önemli ölçüde faydalanılmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi içinde de halk kültürü ürünlerinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Bunlar arasında masallar, fıkralar özellikle Nasreddin Hoca), geleneksel tiyatro (özellikle Karagöz ve Kukla), çocuk oyunları, tekerlemeler, bilmece, bulmacalar, efsaneler, atasözleri ve deyimler, ninniler vd. gelmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için değerlendirilebilecek başka bir halk kültürü ürünü türkülerdir. Türküler, Türkçenin dil olarak doğuşunda var olduğu belirtilen en eski halk kültürü ürünlerinden biridir. Zaman içinde Türkçenin gittiği ve konuşulduğu bütün coğrafyalara türküler de gitmiştir. Türküler söylendiği/ icra edildiği coğrafyalarda hem konu hem de ezgi bakımından o coğrafyayla uyum sağlamıştır. Bu bakımdan türkülere sadece kültürel aktarım ya da etkileşim aracı olarak değil Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenecek hedef kitlenin bu öğrenimi zevkle yapmasında teşvik edici ve öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir unsur olarak bakmak lazım. Bunun için de hedef kitlenin hoşuna gideceği, Türkçeyi türkü dinleyerek zevkle öğreneceği bir yapıya kavuşturmak gerekir. Örneğin hedef kitlesini Makedonya, Bosna-Hersek, Arnavutluk, Karadağ vd. Balkan ülkelerinden gelen öğrencilerin oluşturduğu sınıflarda “Alişim’in kaşları kara” ya da “Tuna boylarında...” vb. türkülerini dinletmek hedef kitleye bu türkülerini konu ve ezgi bakımından kendilerine yakın hissettirecektir. Bu onları hem onurlandıracak hem de dil öğrenmelerinde teşvik edici bir unsur olacaktır. Beğeniyle dinlenen popüler türkü sanatçılarından genel kültürü/ halk kültürünü eserleriyle dinleyicisine başarılı bir biçimde aktaran Barış Manço, Tarkan vb. sanatçıların eserlerinden yararlanmak da hedef kitlenin Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimine önemli bir katkı sağlayacaktır.

Keywords: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, halk kültürü, türkü, kültürel aktarım, hedef kitle

* Gazi University, yakiciali@gmail.com

** Sakarya University of Applied Sciences, berrinsaritunc@subu.edu.tr

Turkish Language and Teaching Turkish as a Foreign Language in the Balkans

Busejra JILDIZ*

Abstract

The influence of the Turkish language on other languages in the Balkans reached its peak at the end of the 19th century. Although the influence of the Ottoman power was almost the same across all these countries, the linguistic influence was not the same, not only because of the linguistic features of the respective language, but, above all, for reasons related to the issue of what extent Islam was embraced by the Balkan people, and in which countries there was a flow of Turkish minorities, which still exist in the form of national minorities in different parts of the Balkans. To date, various scholars of the Balkan languages, from the Balkans and elsewhere, have been evidencing Turkish borrowings for each Balkan language separately, trying to analyze the chronology of their entry. They have also classified the borrowings semantically, and have studied the grammatical influences, especially with regard to formation of words.

Keywords: History, Grammar, Balkans, Macedonia, Turkish Language

---

* busejra.daci94@hotmail.com

Gör Duy Konuş (Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi)

Hayrettin RAYMAN*

Abstract

Bildirimizin amacı; Türkçe öğrenmenin zor olmadığını kanıtlamanın yanında, Türkçe öğretmeyi meslek edinmiş genç öğretmenlere katkıda bulunmaktır. Bir yabancı dilin öğretiminde kullanılan yöntem, seçilen materyal ve öğreticinin niteliği çok belirleyici unsurlardır. Önce konuya yöntemle başlayalım. Yöntem: Amaca varmak için izlenen en kısa yoldur. Yabancı dil öğretiminde en yararlı yöntemin soru-cevap yöntemi olduğuna inanıyorum. Çünkü soru sormak, bilgi edinmenin başlangıcıdır. Bu yöntemi ilk uygulayan Sokrat'tır. Ona göre bütün bilgiler insanın kafasında vardır, ancak üstü kapalıdır. Berrak değildir. Öğreticinin görevi bunun üzerini açmaktır. Yoksa insanın kafasında olmayan bir şeyi öğretmek oldukça zordur. Yabancı dil öğretiminde en yararlı yöntem olarak kabul ettiğimiz soru-cevap yöntemi çift yönlü bir iletişime dayanır. Bu yöntemde, öğretmenden öğrenciye, öğrenciden öğretmene bir bilgi akışı söz konusudur.

Keywords: Gör, Duy, Konuş

---

* Başkent University, hayrettinrayman42@gmail.com

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yeterlilik ve Olasılık Kipinin Olumsuzluk Görünümü

Tuğba ERDOĞAN*

Abstract

Bu çalışmada Türkçede kiplik olarak yer alan yeterlilik ve olasılık ‘-(y)Abil’ biçimlerinin olumsuz görünümü yabancılara Türkçe öğretimi açısından ele alınmıştır. Türkçede ‘-(y)Abil’ yeterlilik ve olasılık kipliği beceri, izin, tahmin, olasılık, yükümlülük ve mantıksal çıkarım işlevlerini kapsamaktadır. Kiplik, dilbilgisel ve söylemsel bağlamlarda farklı görünüm alan bir yapı olarak yer almaktadır. Buna bağlı olarak da bağlam bağımlı değişiklikler göstermektedir. Kiplik kavramı Türkçede tümce türleri (bildirme ve emir kipleri, soru kipleri ve olumsuzluk gösteren kipler), gerçeklik veya gerçekleşmemişlik, dilbilgiselleşmiş kiplik ulamlarına ayrılmaktadır. Kiplik kavramının Türkçede yer alış biçimi erişilebilir dünyalar olasılık/olanaklılık çözümlemesi bağlamında bulunmaktadır. Savaşır (1986) ‘-(y)Abil’ biçimlerinin temel anlamının beceri olduğunu ancak dilbilgisel bağlama göre olasılık anlamı taşıdığını belirtmektedir. Çalışmanın amacı, Türkçedeki ‘-(y)Abil’ kipliğinin olumsuz görünümünün yeterlilik ve olasılık işlevleri açısından ayırt etmek ve Türkçe konuşurlarının bu ayrımı ne oranda yaptıklarını belirlemektir. Çalışmaya Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmiş ve Türkçe eğitimini tamamlamış anadili Boşnakça ve Arnavutça olan 21 Türkçe konuşuru katılmıştır. Çalışmanın veritabanını 10 soruluk bir anket oluşturmaktadır. Ankette 5 çoktan seçmeli soru, 5 bağlam bağımlı eşleştirme sorusu sorulmuştur. Soruların içeriğinde ‘-(y)Abil’ kipliğinin olumsuz görünümündeki tahmin, beceri ve olasılık işlevlerini gösteren tümceler yer almaktadır. Veritabanındaki bilgiler içerik analizi ile çözümlenmiş ve tablolandırılmıştır. Katılımcılar, Türkçede ‘-(y)Abil’ kipliğinin yeterlilik işlevinin olumsuzluğunu gösteren ‘-(y)AmA’ yapısını kolaylıkla işaretlemiş ancak ‘-mAyAbil’ olasılık ve ‘(y)AmAyAbil’ tahmin yapılarındaki seçimlerinde karışıklık yaşamaktadırlar. Çalışmanın bulgularında yer verilecek olan oranlamalara bakıldığında yeterlilik kipliğinin olumsuz görünümüne ilişkin kesin ayrımı belirten bir dilbilgisi öğretiminin gerekliliği söz konusudur. Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimine yönelik hazırlanan kitaplarda ‘-(y)Abil’ kipliğinin yetenek, tahmin, izin işlevlerinin yanı sıra olasılık işlevinin de açık bir biçimde öğretilmesi ve kitaplarda alıştırmalarla birlikte bu konuya daha geniş yer verilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretim kitaplarında bu dilbilgisi konusunun bağlam bağımlı ve olasılık işlevinin de dahil edilerek öğretilmesi bu dilbilgisi konusunun kullanımını gündelik hayatta daha doğru ve işlevsel kılacaktır.

Keywords: Modality, negation, probability, prediction, permission

---

* translatortugba@gmail.com

Şair Nabi'nin Kadına Dair Bakış Açısı

Semra HALİLİ*

Abstract

17. y.y.şairi olan Nabi divan ve mesnevilerinde kadına dair bakış açısını yansıtmıştır. Dönemin etkisinde olan fakat aynı zamanda kendi görüşlerine sahip olan şairimiz kadınları bazen övgü ile bazen de kötü huylarla anmıştır. Kadın bazı hikayelerinde erkek zulmünden kurtarılmaya layık, bazen de çekilmeyecek boşanılması zor kötü huylu çirkef bir şahsiyete sahiptir. Nabiye göre kadının değeri ahlaklı olmasına ve sadık olmasına eşdeğerdir. Ona göre güzellik Rus kadınlarında olsa da, tembel olan fakat sadık olan Gürcü kadınları evlenmeye değerdir. Evlilik hususunda görüş belirten şair çocukların da akıllı olması evlenilen eşten etkilenir mantığıyla olmalıdır. Eserlerde kadının değeri görevlerini yerine getirip getirmemesiyle de ölçülebilir anlayışı da mevcuttur.

Keywords: Nabi, Kadın, övgü, yergi, değer.

---

* International Balkan University, semra.haljilji@ibu.edu.mk

Yabancı Dil Öğretiminde Metin Düzeyinde Bağdaşık ve Tutarlılık Ölçütlerinin Algılanması Üzerine

Xhemile ABDÛ*

Abstract

Bilindiği gibi dillerin dizgesi çok karmaşıktır ve bir toplumun özelliklerini yansıtacak yapıdadır. Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ne göre bildirişimsel dil yeterliği dilbilgisel, toplumdilbilgisel ve pragmatik bileşenlerden oluşmaktadır. Dilbilimsel yeterlik, uygun ve anlamlı iletileri oluşturabilen ve ifade edebilen biçimsel araç bilgisi ve bu araçları kullanma yeteneği olarak tanımlanır. Dilbilimsel yeterlikler, sözlüksel yeterlik, dilbilgisel yeterlik, anlambilgisel yeterlik, sesbilimsel yeterlik olarak sınıflandırılmaktadır. Tutarlılık ve bağdaşıklık, bir metnin ayrı unsurlarının gönderme, değiştirme, eksiltme ve diğer metinsel uyum biçimleri gibi ögelerden, bağlayıcılar ve diğer metinsel bağdaşıklık biçimlerinden yararlanarak tutarlı bir bütün halinde iç içe geçme biçimini ifade etmektedir. Bağdaşıklık ve tutarlılık, daha yüksek seviyelerde, söylem yeterliğinin gelişimi ile birlikte daha çok önem kazanmaktadır. Bu durumda mantıksal ve zamansal bağlayıcılar ve metindeki paragraflarının kullanması okuma ve anlama becerinin gelişmesi için son derece önemlidir. Bağdaşıklık ve tutarlılık ölçütleri, uzun metinler bulabileceğimiz B1 düzeyinden başlayarak daha iyi algılanabilmektedir. Bağdaşıklık ölçütü dilbilgisel yeterliğe bağlıdır, tutarlılık ise mantıkla ilgili dir. Metin düzeyinde gönderme, değiştirme, eksiltme ve diğer metinsel uyum biçimlerinin algılanması metin analizi ve alıştırmalar yoluyla yapılmaktadır. Bu ölçütlerin algılanması sadece ders ve çalışma kitaplarıyla değil, metin dilbilimi, uygulamalı dilbilimi ve çeviri derslerde de yapılmaktadır. Bu bildirinin amacı, Türkçe öğrenen Arnavut öğrencilerin dil düzeylerini dikkate alarak bağdaşıklık ve tutarlılık algılarını örneklerle göstermektir. Karşılaştırma yöntemi kullanmaya çalışacağız. Elde edilen sonuçlar Arnavut öğrencilerin dil seviyeleri ile ilgili bilgi verecektir.

Keywords: Metin, bağdaşıklık, tutarlılık, bildirişimsel dil yeterliği, dil düzeyi

---

* University of Tirana, abxh_1@yahoo.it

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Balkanlardaki Türk Edebiyatının Etkisi: “Balkan Ninnisi” Dizisi Örneği

Gülay ERBAŞ* Fatih ZAHMACIOĞLU** Canan BEŞLİ***

Abstract

Bu çalışmanın amacı, Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Balkanlardaki Türk edebiyatının etkisi ve kitle iletişim araçlarının materyal olarak kullanımının dil öğretimine katkısını değerlendirmektir. Amaç, Balkan kültürünü ve ağzını yansıtan Balkan Ninnisi dizisi aracılığıyla bu dizide yer alan kültür unsurlarını ve ağız özelliklerini fişleyerek kitle iletişim araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretimine olumlu ve olumsuz etkilerini ortaya çıkarmaktır. Yapılan araştırmalarda gerek kültür ve sosyal yaşam gerek dil açısından Balkanlardaki Türk edebiyatıyla Anadolu Türk edebiyatı arasında benzerliklere rastlanmıştır. Balkan kültürü ve ağzı, Türk kültürü ve ağzı gibi oldukça zengindir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, Türk milletlerinin kültür ve dil zenginliğini destekler niteliktedir. Yapılan çalışmada Balkan Ninnisi dizisi aracılığıyla yabancı öğrencilere kültür aktarımı yapılması ve ağız özelliklerinin tanıtılması da hedeflenmiştir. Dizinin on bölümü izlenerek Balkan kültürüne ve ağzına ait unsurlar sınıflandırılıp farklılıklar ve benzerlikler tespit edilerek ders sürecinde materyal olarak kullanımı sağlanmıştır. Bulunan bulgular yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde dinleme-konuşma-okuma-yazma olarak bilinen dört beceriye hitap edecek şekilde düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra Balkan ağız özelliklerinin dil öğretiminde olumsuz yansımaları üzerine eleştirel bir bakış açısı da çizilmiştir. Araştırmanın sonunda bu alanla ilgili çalışmaların geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Keywords: Balkan edebiyatı, kültür, ağız, Balkan Ninnisi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

---

* Sakarya University of Applied Sciences, gulayerbas.43@gmail.com

** Sakarya University of Applied Sciences, zahmacioglu@subu.edu.tr

*** Sakarya University of Applied Sciences, cananbesli@subu.edu.tr

Kuzey Makedonya'nın İlköğretim Okulu Ders Kitaplarında Çeviri Problemleri

Melek NUREDİNİ*

Abstract

Kitaplar basıma verilmeden önce tertip üzerinde çalışılarak karakterler, kurgular, duygular, olay örgüsü, anlatım gibi unsurlar planlanmaktadır. Dilsel çalışma bu planlama sonrasında sürmektedir; kelime tercihi, cümle yapıları, noktalama işaretleri ve dilimizin Türkçenin bir türlü uzlaşmamış yazım kuralları ışığında metinler tekrar tekrar okunmaktadır. Kuzey Makedonya'da ilköğretim okul kitaplarının orijinali Makedonca olarak Eğitim Bakanlığı tarafından basılmaktadır. Kuzey Makedonya'da yaşayan azınlıklar bu kitaplardan yararlanarak, Arnavutça, Türkçe, Boşnakça vb. dillerine tercüme edilerek bu kitapların çevirileri kullanılmaktadır. Farklı kültürlere sahip olan Kuzey Makedonya, ilköğretim okullarında sıklıkla değişime giden ders kitapları, çeviri esnasında yaşanan zorluklar, alanın kısıtlamaları ve daha fazlası çalışmanın amacıdır. Makedonca Türkçe çevirilerinde dil bilgisi kuralları, kültürel farklılıklar ve problemler meydana çıkmaktadır. Bu çalışmada, kitaplardaki tercüme problemlerini bulmak, Türk dilinin doğru kullanımı ve çeviri bilimi altında analiz ederek Kuzey Makedonya'da tercüme edilen kitaplarda yapılan yanlışlara çözüm yollarını ortaya koymaktır. Kitaplardaki dil, anlatım ve dil bilgisi başta olmak üzere hata ve yanlışlıklar ele alınmış; kitaplardaki metinlerin okunabilirlik ve cümle uzunlukları açısından öğrenci düzeyine uygun olup olmadığı sorgulanmıştır.

Keywords: Türkçe, eğitim, çeviri, ders kitapları, dil yanlışları.

---

* Education Development Office of the Ministry of Education and Science of the Republic of North Macedonia, meleknuredini@bro.gov.mk

Hindistan’da Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreniminde Çevrimiçi ve Çevrimdışı Dijital Uygulamaların Kullanımı

Mohd MINHAJ*

Abstract

Hindistan’da eğitim, ticaret, iş ve bireysel gibi farklı ihtiyaçlar için yabancı dillerin öğretimi-öğrenimi yapılmaktadır. Aynı şekilde Türkçe de öğrenilmekte ve öğretilmektedir. Teknoloji çağımızda mobil uygulamaların kullanımı gün gittikçe artmaktadır. Aynı zamanda yabancı dil öğretimi-öğrenimi de çok önemli rol oynamaktadır. Baktığımızda bu teknoloji çağda bakarsak herkes telefon kullanmakta ve cihazları farklı amaçlar için kullandığı gibi yabancı dil öğrenmek amacıyla da kullanmaktadır. Bu çalışmanın amacı Hindistan’da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler, Türkiye gibi Türkçe öğrenme ortam olmayan üstelik salgın sebepten dolayı ders, sınıf arkadaş ve öğretmenlerden uzaktayken Türkçe öğrenmek için çevrimiçi ve çevrimdışı hangi dijital uygulamaların kullandıkları tespit etmektir. Bu çalışmanın yardımıyla Hindistan’da Türkçe öğrenen öğrenciler için hangi uygulamanın daha yararlı olduğunu ve hedef dili olarak Türkçeyi daha kolay bir şekilde öğreniminde ve öğretiminde hangi uygulama ile daha fazla fayda sağlanacağı araştırılmaktadır. Ayrıca Türkçe öğrenmek için kişisel olarak ne tür uygulama kullanmaktadır. Anketin amacı Türkçe öğrenen bireylerin bu doğrultuda ne tür yöntemleri daha çok kullandıklarını saptamaktır. Çalışmada öğrencilere çevrimiçi uygulamalarla ilgili hangi “çevrimiçi ve çevrimdışı dijital uygulamalar kullandıkları, Kullandıkları bu uygulamaların adları ne olduğu, çevrimiçi ve çevrimdışı dijital uygulamaları neden ve ne sıklıkla kullandıkları, kullandıkları çevrimiçi ve çevrimdışı dijital uygulamaların özellikleri neler olduğunu, kullandıkları çevrimiçi ve çevrimdışı dijital uygulamaları beğenip beğenmediği, Günlük hayatta çevrimiçi ve çevrimdışı uygulamalar kullanırken kelime mi yoksa paragraflar araştırdıkları, Kullandıkları dijital uygulama dışında başka hangi dijital uygulamaları bildikleri” gibi toplam yedi açık uçlu soru sorulmuştur. Alınan cevaplar, nitel araştırma tekniklerinden olan içerik analizi ile değerlendirilmektedir. Bu çalışma Hindistan’daki Jamia Millia Islamia Üniversitesinin Türk Dili ve edebiyat Bölümünde ve Jawahar Lal Üniversitesi iki üniversitelerinde Türkçe öğrenen Hindistanlı öğrencilerle yapılmıştır.

Keywords: Hindistan, Türkçenin Yabancı dil olarak öğrenimi ve öğretimi, Elektronik çevrimiçi uygulamalar, Jamia, JNU, teknoloji, modern çağ.

---

* Ankara Medipol University, khanminhaj468@gmail.com

Kutlama Töreni, Bereket ve Şifa Sembolü Olarak Batı Trakya Türklerinde Hıdrellez Geleneği

Elif ALAKUŞ*

Abstract

Baharın gelişi, bolluğun, bereketin, şifanın ve dileğin sembolü olan Hıdrellez her yıl 5-6 Mayıs tarihlerinde Türkiye'nin birçok bölgesinde kutlandığı gibi Batı Trakya'da yaşayan ve azınlık statüsünde olan Türkler tarafından da kutlanmaktadır. Halk takvimine göre 6 Mayıs'tan 8 Kasım'a kadar süren "Hızır günleri" havanın daha sıcak olduğu günlerdir. 8 Kasım'dan 5 Mayıs'a kadar da "Kasım günleri" olarak anılan havanın daha soğuk olduğu günler başlamaktadır. Halk takvimine göre 5 Mayıs soğuk havaların bittiği son gün, 6 Mayıs ise sıcak havaların başlangıcının ilk günüdür. Bu yüzden 5 Mayıs'ı 6 Mayıs'a bağlayan gece aynı zamanda halk tarafından mevsimsel bir döngünün gerçekleştiğine inanılan bir gecedir. Kuzey Yarım Küre'de yaşayan tarıma dayalı toplumlar tarafından icra edilen ritüellerin yer aldığı bir kutlama olan Hıdrellez "Hederlez", "Ederlezi" gibi farklı isimlerle de anılır. Bu çalışmanın amacı eski bir Türk geleneği olan ve halk takvim mitinde yazın başlangıcı ile simgelenen, İslami inançta Hızır ile İlyas'ın kavuşması olarak inanılan Hıdrellez gününün Batı Trakya Türkleri arasındaki anlamı hakkında kısaca bilgi vermek İskeçe ve Gümülcine'de yaşayan Türkler tarafından kutlanan Hıdrellez geleneğini ve geleneğin icrasında uygulanan ritüelleri ve icra sırasında atılan manileri tanıtmaktır.

Keywords: Hıdrellez, Batı Trakya Türkleri, Halk Bilimi, Folklor, Ritüeller.

---

* Afyon Kocatepe University, elialakus@aku.edu.tr

Türkçe Öğretiminde Çocuk Dergilerin Önemi – Kuzey Makedonya Örneği

Osman EMİN*

Abstract

Eğitimin en önemli amaçlarından biri çocuklara ana dil eğitimini en doğru biçimde vermek, onlara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmaktır. Hiç şüphesiz bu amaçlara ulaşmada çocuk dergilerinin büyük bir önemi vardır. Çocuk dergilerinin gelişme süreci toplumun çocuğa bakış açısını gösterir. Çocuğun toplumdaki yerini ortaya koyar. Bu dergiler çocuğa bilgi vermek, ahlaki değer kazandırmakla kalmaz, onu hayata da hazırlar. Çocuğa olaylar karşısında nasıl durması gerektiğini, gelişmeleri nasıl takip etmesi gerektiğini öğretir. Çocuk dergiciliği gerek amaç gerek konu olarak genel dergicilikten farklı bir alandır. Çocuk dergileri hem eğitim hem de edebiyatla doğrudan ilişkili eserlerdir. Çünkü çocuk dergileri; okul öncesinden başlayarak çocuğun ergenliğe eriştiği zaman dilimini kapsayan bir dönemi içine alır ve içinde onların eğitim, edebiyat ihtiyaçlarını karşılayacak türde eğitsel amaçlı yazılar, hikâyeler, masallar, biyografiler, anı vb. türden yazılar bulunur. Araştırmamızda Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde dünden bugüne kadar Türkçe öğretimin gelişiminde çocuk dergilerinin önemi ve gelişimi üzerine durulacaktır.

Keywords: Türkçe, Öğretim, Dergi, Eğitim.

---

* University of “Saints Cyril and Methodius”, osmanemin@flf.ukim.edu.mk

Kuzey Makedonya'daki Türk Şirketlerinin Türkçe Öğrenimine Katkıları

Oğuz Kamil ERCANTÜRK*

Abstract

Edebiyat ve ekonomi arasında köklü ve derin bir ilişki vardır. Edebi eserler 17. yüzyıldan itibaren bütün toplum bilimlerine yön vermiştir. Fransız ihtilali ve sanayi devrimini zihinsel olarak hazırlayan etkenlerden biri de edebiyattır. Bilindiği üzere dil, edebiyatın bir yerde ham maddesidir. Edebi eserler dil aracılığıyla vücut bulur, geleceğe aktarılır. Bir milletin dili, içinde doğduğu toplumun sosyal, siyasi, kültürel ve ekonomik hayatının yansımasıdır. Dilin kültürler arası etkileşiminde sosyal-siyasi ilişkilerin yanında ekonominin de etkisi büyüktür. 2000li yıllardan sonra Türkiye; TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, TRT, AA gibi kurum ve kuruluşlarıyla etkin olmaya başladığı Kuzey Makedonya'da ilişkilerin siyasi ve ekonomik gelişmesi sonrasında ticari kurumlarıyla da aktif olmuştur. Tarihten gelen derin ve köklü bağların yanında ithalat ve ihracatın artmasıyla Kuzey Makedonya'da hâlihazırda irili ufaklı çok sayıda ticari kurum faaliyet yürütmektedir. Buralarda istihdam edilen kişilerde aranan özelliklerden biri de Türkçe bilgisidir. Türkçeyi bilen personel istihdamı, şirketlerin çoğalması, büyümesi ve yaygınlaşmasıyla birlikte Türkçeye ilgiyi de arttırmıştır. Bu durum Türkçe öğretiminde lokomotif vazifesi üstlenen Üsküp Yunus Emre Enstitüsüne dil öğrenmek için başvuranların sayısında bir artışı da beraberinde getirmiştir. Bu bildiriye Türkçe öğretimine yönelişte Kuzey Makedonya'daki Türk şirketlerinin rolü ve önemi ele alınıp değerlendirilecektir.

Keywords: Kuzey Makedonya, Türk Şirketler, Türkçe.

---

* İstanbul 29 Mayıs University, okercanturk@gmail.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Müzik ve Ritim Aracılığı ile Dil Öğretimi

Numan YILMAZ*

Abstract

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerde telaffuz, motivasyon gibi konulardaki eksikliklerin ritim ve müziğin bir malzeme olarak derste kullanılması yoluyla geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca çoklu zekâ kuramına göre her bireyde farklı zekâ türü ön plana çıkabileceği düşünüldüğünden çeşitli zekâ türlerinin gelişimini desteklemektedir. Müziksel zekâ türü ön plana çıkan bir öğrencinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken müzik ve ritim sayesinde hem motivasyon olarak daha yüksek bir seviyede derse katılım sağlaması hem de telaffuz becerisinde artış olduğu gözlemlenmiştir. Maarif Vakfı ve Millî Eğitim Bakanlığının yayınladığı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programları incelenmiş ve sonrasında yapılan uygulama derslerinde müzik ve ritmik öğelerin materyal olarak kullanılması ile birlikte öğrencilerin dört temel becerinin yanında telaffuz ve kelime öğrenimi gibi becerilerin de geliştiği görülmüştür. Müzik ve ritmin dolaylı ve direkt olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi derslerinde becerilerin gelişiminin yanı sıra aynı zamanda motivasyon anlamında da katkılarının yüksek seviyede olduğu ortaya konulmuştur.

Keywords: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Müzik, Ritim.

---

* numanyilmaz11@gmail.com

İleri Düzey Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Okuma Etkinliklerinin Tür Bakımından İncelenmesi

Muhammet Ali AKYASAN*

Gürkan MORALI**

Abstract

Bu çalışmanın amacı, ileri düzey yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki okuma etkinliklerini türlerine göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın dokümanlarını yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan Yedi İklim Yabancılar için Türkçe, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe, İzmir Yabancılar için Türkçe, Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe ve Türkçeye Yolculuk C1, C1+ ve C2 düzeyi 6 ders kitabı oluşturmaktadır. Dokümanlardan elde edilen veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre dört ders kitabının (İzmir Yabancılar için Türkçe C1, Türkçeye Yolculuk C1+, Yedi İklim Yabancılar için Türkçe C1, Yedi İklim Yabancılar için Türkçe C2) en fazla yer verdikleri okuma etkinlik türünün “açık uçlu soru etkinliği” olduğu görülmektedir. Geriye kalan ders kitaplarından Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe C1 kitabında en fazla yer verilen etkinlik türünün “doğru-yanlış etkinliği” olduğu saptanırken Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe C1 kitabında en fazla yer verilen etkinlik türünün “eşleştirme etkinliği” olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre ders kitaplarının en az etkinlik türü olarak yer verdikleri etkinlik türlerinin ise her ders kitabı için farklılık arz etmesinden ve bazı ders kitaplarında birden fazla en az sayıda etkinlik türüne yer verilmesinden dolayı nicel olarak da değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla tüm kitapların ortak olarak en az yer verdikleri herhangi bir etkinlik türüne rastlanmazken Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe C1, Yedi İklim Yabancılar için Türkçe C1 ve Türkçeye Yolculuk C1+ ders kitaplarında ortak olarak en az yer verilen etkinlik türünün “bilgi verme etkinliği” olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde Yedi İklim Yabancılar için Türkçe C1 ve Yedi İklim Yabancılar için Türkçe C2 ders kitaplarında da en az yer verilen etkinlikler arasında ortak olarak “anlatma etkinliğinin” yer aldığı görülürken Yedi İklim Yabancılar için Türkçe C2 ve İzmir Yabancılar için Türkçe C1 ders kitaplarında ise en az yer verilen etkinlikler arasında ortak olarak “özetleme etkinliğinin” yer aldığı görülmüştür.

Keywords: Ders kitabı, etkinlik, okuma etkinlikleri, ileri düzey, yabancılara Türkçe öğretimi

---

* muhammetaliakyasan61@gmail.com

** gurkanmorali@gmail.com

Eşdizimlerin Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Süreçlerindeki Yeri

Safiye BÖLÜKBAŞI*

Selim TİRYAKİOL**

Abstract

Bu çalışma ile ülkemizde yaşayan Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen İlkokul 4.sınıf göçmen öğrencilerin okuduğunu anlama konusunda eşdizimlerin etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Eşdizim; iki ya da daha fazla dil biriminin belirli bir düzen ve sınır içerisinde genellikle aynı dizimde bir arada kullanılmaları olarak tanımlanmaktadır. Eşdizimler; metinlerde, konuşmalarda anlatımın ve akıcılığın zenginliğini arttıran, iletişimde etkin rol alan dilsel birimlerdir. Eşdizimlerin kullanılması dil gelişimini olumlu yönde etkilemekte, kelime dağarcığını arttırmakta, öğrenmenin ve bilgiyi kodlamanın, kişiler arası iletişimin daha kolay olmasını sağlamaktadır. Ayrıca ikinci veya yabancı bir dilin öğrenim sürecinde de önemli bir rol oynamaktadır. Eşdizimler, cümle benzeri birleşmeler ve sözcük benzeri birleşmeler olmak üzere ikiye ayrılır. Cümle benzeri birleşmeler; sloganlar, özdeyiş, deyiş, kalıp sözler, sözcük benzeri birleşmeler ise; bir cümleden daha küçük söz öbeği şeklinde olan ifadelerdir. Eşdizimler, açık birleşmeler, sınırlı eşdizim, değişmeceli deyimler ve yalın deyimler şeklinde gruplandırılmıştır. Ayrıca eşdizim birimleri anlamca bir bütündür ve cümle içerisinde birbirinden ayrı düşünülemez. Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerin, okuduğunu anlama konusundaki yetersizliklerinin temeline inildiğinde öğrencilerin sahip oldukları bilişsel yapılarının, dil bileşenlerinin düzeyinin, ikinci dili öğrenme şekillerinin, deneyimlerinin, sosyodilbilimsel faktörlerin etkili olduğu görülmektedir. Ancak Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrencilerde eşdizimlerin okuduğunu anlama üzerine etkisinin incelendiği çalışmalara fazla rastlanmamıştır. Murphy (2018) çalışmasında iki dilli öğrencilerin metin içerisinde geçen eşdizimleri tek bir yapı olarak kabul ettiklerini ve eşdizim içeren metinleri anlamadıklarını belirtmiştir. Ayrıca bu öğrencilerin okuduğunu anlama performanslarının düşük olmasının eşdizim bilmediklerinden kaynaklı olduğunun farkında olmadıklarını ifade etmiştir. Bu çalışma ile eşdizim yaklaşımlarından anlamsal yaklaşım eşdizim türlerinin; açıklık eşdizimi, sıklık eşdizimi, deyimsel eşdizimi ve yalınsal eşdizimin öğrencilerin okuduğunu anlamasına etkisi ve zorlanma düzeyleri belirlenecektir. Ayrıca öğrencilerin sosyodilbilimsel özelliklerine bakılarak okuduğunu anlamayı olumsuz etkileyen nedenlerin neler olduğu da belirlenecektir. Araştırma karma yöntem desenlerinden paralel karma desen yöntemi ile yürütülmüştür. Bu noktada araştırmanın nicel kısmı tarama araştırması nitel kısmı ise durum çalışması bağlamında yürütülecektir. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ili Başakşehir, Beylikdüzü ve Fatih ilçesindeki ilkokullarda öğrenim gören Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen 4.sınıf öğrenciler oluşturacaktır. Bu öğrenciler kolay ulaşılabilir örneklem belirleme yöntemi ile belirlenecektir. Araştırmanın verileri Okuduğunu Anlama Testi ve Kişisel Bilgi formu ile elde edilecektir. Bu bağlamda kişisel bilgi formu çalışma grubunu yakından tanımada, okuduğunu anlama testi nicel verilerin toplanmasında kullanılacaktır. Elde edilen verilerin analizinde istatistiksel programlar ve içerik analizi kullanılacaktır. Araştırmanın sonuçları SPSS programı ile daha sonra kongrede raporlanacaktır.

Keywords: Eşdizim, ikidillilik, okuduğunu anlama

---

* safiye_bkbs@hotmail.com

** selimtiryakiol@gmail.com

Yabancı Öğrencilere Türkçe Öğreten Akran Öğrencilerin ve Öğretmenlerin Deneyimleri: BİR E-Twinning Projesi Kapsamında Örneği

Gülnur AYDIN*

Deniz TOĞRUL**

Ayşenur ÇELİK***

Abstract

Bu araştırma için hazırlanan bir eTwinning projesi kapsamında Türkiye’de öğrenim gören yabancı öğrencilere Türkçe öğreten akran öğrenciler ve projeye yürütücülük yapan öğretmenlerin süreç hakkındaki görüşlerinin incelenmesi hedeflenmektedir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2021- 2022 eğitim- öğretim yılında farklı illerde görev yapan 8 Türkçe öğretmeni ve bu öğretmenlerin belirledikleri dörder öğrenci (toplamda 32 öğrenci) oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğretmenler, internet üzerinden gerçekleştirilen zoom toplantılarıyla bir araya gelerek ne yapmaları gerektiği konusunda bilgilendirilmiştir. Süreç içinde öğretmenlerin belirledikleri öğrenciler yabancı akranlarına Türkçe öğretmek için çeşitli etkinlikler düzenlemişlerdir. Bu öğrencilerin hangi kaynakları kullanacakları ve hangi konuları, nasıl öğretecekleri yürütücü öğretmenler tarafından belirlenmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemine göre tasarlanmış fenomenolojik bir çalışmadır. Altı hafta süren bu projede Web 2.0 araçlarının etkin kullanımı hedefler arasındadır. Öğretmenler ve öğrencilerin deneyimleri ile ilgili görüşlerini almak için beşer sorudan oluşan formlar, Google Form üzerinden çevrimiçi ortamda sunulmuş; formlara verilen cevaplar ayrı ayrı analiz edilmiştir. Analizler sonucunda öğretmenlerin, mesleki yeterliliklerini artırmak, yabancı öğrencilerin topluma kazandırılmasına katkı sağlamak ve ana dili Türkçe olan ve yabancı arkadaşlarına gönüllü Türkçe öğretmek isteyen akran öğrencilerin motivasyonlarını artırmak için bu projeye katıldıkları; öğrencilerin de daha çok öğretmenlerinin ricası ve yabancı arkadaşlarına faydalı olmak istemeleri üzerine bu projeye katıldıkları tespit edilmiştir. Öğrenciler; süreçte yaşadıkları sorunların başında, yabancı arkadaşlarının projeye gereken önemi göstermemelerinin geldiğini belirtmişlerdir.

Keywords: Yabancılara Türkçe öğretimi, Web 2.0 araçları, e-Twinning, akran eğitimi, Türkçe öğretmeni.

---

* gulnur.aydin@hbv.edu.tr

** togrul.deniz@hbv.edu.tr

***

Uluslararası Öğrencilere Türkçe Akademik Yazma Öğretiminde Kullanılan Ders Malzemelerinin Değerlendirilmesi

Eser KOCAMAN GÜRATA*

Abstract

Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminde uluslararası öğrencilerin yaşadıkları problemlere ve ihtiyaçlara yönelik yapılan bilimsel çalışmalar, öğrencilerin Türkçe akademik dil becerilerini kullanma, özellikle de yazma konusunda sorun yaşadıklarını göstermektedir. Bu araştırmalar sonucunda, üniversitelerdeki Türkçe öğretim merkezlerinde C1 düzeyini tamamlayan öğrenciler için akademik Türkçe dersleri hayata geçirilmiştir. Bu doğrultuda alanda yeni olmakla birlikte uluslararası öğrencilere yönelik akademik Türkçe öğretimi için ders kitapları yazılmıştır. Yabancı dil öğretim programlarının başarıya ulaşmasının en önemli aşamalarından biri ders malzemesi değerlendirme sürecidir. Dolayısıyla uluslararası öğrencilerin akademik yazma becerilerini geliştirmek amaçlı kullanılan öğretim malzemelerinin ve uygulamaların, öğrencilerin ve öğreticilerin ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığının incelenmesinin alan yazına katkıda bulunacağı düşünülmüştür. Bu amaç doğrultusunda çoklu durum çalışması olarak planlanan bu araştırmada dört devlet üniversitesinde uluslararası öğrencilere Türkçe akademik yazma öğretiminde kullanılan ders malzemeleri ve öğretime ilişkin uygulamalar, öğrencilerin ve öğreticilerin de görüşlerine başvurularak değerlendirilmiştir. Araştırmada nicel ve nitel veri toplama araçları olarak “Türkçe Akademik Yazma Ders Malzemesi Değerlendirme Anketi”, görüşme formları, “Akademik Türkçe Ders Kitabı Yazma Becerisi İnceleme Ölçütleri” kullanılmıştır. Öğrencilere uygulanan ankettten elde edilen nicel veriler SPSS aracılığı ile analiz edilmiştir. Öğretim görevlileri ve uzmanlarla yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen nitel veriler ise içerik analizi ile incelenmiştir. Türkçe akademik yazma kitapları tümevarım yöntemiyle geliştirilen ölçütler doğrultusunda içerik analizi ile incelenmiş ve tüm verilerden elde edilen bulgular karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmanın bulguları, incelenen ders kitaplarında; hedef kazanımlar, içerik ve dilsel girdinin tasarımı, kullanılan etkinlik çeşitleri, yazma öğretiminde benimsenen yaklaşım ve yöntemler, vs. konularında öne çıkan olumlu özelliklerin yanı sıra geliştirilmesi önerilen eksikliklerin de olduğunu göstermiştir. Ayrıca öğrenci, öğretici ve uzman görüşlerine ait bulgulardan hareketle akademik yazma öğrenimi ve öğretimine yönelik ihtiyaçlar ve sorunlar tespit edilmiş olup uygulamalara ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

Keywords: Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Akademik Türkçe, Akademik Yazma, Materyal Değerlendirme, Uluslararası Öğrenci

---

* eserkocaman@gmail.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazım Yanlışları Üzerine Bir İnceleme

Musa KAYA*

Abstract

Betimsel yöntemle gerçekleştirilen bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazım yanlışları üzerine yapılan doktora ve yüksek lisans tezleri ile makale çalışmaları incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini oluşturan yabancı veya ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazdıkları Türkçe metinlerde yapılan yazım yanlışlarının incelenip değerlendirildiği çalışmalar; çalışmanın türü, dil düzeylerine göre sayısal dağılımı, yapıldığı yer ve yazım yanlışlarının sınıflandırılmasında kullanılan kavramların tespiti açısından ele alınmıştır. Yapılan araştırma sonucunda, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazım yanlışlarının incelenmesi üzerine toplam 88 çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmaların %5,6'lık oranını 5 adetlik doktora tezi oluştururken %35,2'lik oranını 31 adetlik yüksek lisans tezi ve %59'luk oranını 52 adetle makaleler oluşturmaktadır. A1 ve A2 düzeyinde 3 adet doktora tezi, 4 adet yüksek lisans tezi ve 6 adet makale çalışması tespit edilmiştir, bu düzeyde toplam 23 adet çalışma yapılmıştır. A2 düzeyinde 3 doktora tezi, 5 adet yüksek lisans tezi ve 8 adet makale çalışması olmak üzere toplam 26 adet çalışma tespit edilmiştir. B1 düzeyinde 2 adet doktora tezi, 11 adet yüksek lisans tezi ve 14 adet makale çalışması olmak üzere toplam 27 adet çalışma tespit edilmiştir. B2 düzeyinde 3 adet doktora tezi çalışması yer alırken 12 adet yüksek lisans tezi ve 17 adet makale çalışması olmak üzere toplam 32 adet çalışma tespit edilmiştir. C1 düzeyinde 2 adet doktora tezi çalışması yer alırken 6 adet yüksek lisans tezi ve 5 adet makale çalışması olmak üzere toplam 13 adet çalışma tespit edilmiştir. Akademik Türkçe düzeyinde ise 1 adet makale çalışması tespit edilmiştir. İncelenen çalışmalarda 4 adet yüksek lisans tezi ve 8 adet makale olmak üzere toplam 12 çalışmada ise düzey ifade edilmemiştir. Bazı çalışmalarda birden fazla düzeyi kapsayan çalışmalar yapılmıştır. Doktora çalışmalarının 4'ü Türkiye'de gerçekleştirilirken 1'i yurt dışında; yüksek lisans tezlerinin 23'ü Türkiye'de 8 adedi yurt dışında; makale çalışmalarının 34'ü Türkiye'de gerçekleştirilirken 18 adedi yurt dışında gerçekleştirilmiştir. Yazım yanlışlarının tespiti ve değerlendirilmesi üzerine yapılan çalışmaların toplam 61'i Türkiye'de gerçekleştirilirken 27'si yurt dışında gerçekleştirilmiştir. Doktora tezi çalışmalarında yanlış kavramı 4 kez kullanılırken hata kavramı 2 kez; yüksek lisans tez çalışmalarında yanlış kavramı 19, hata kavramı 10 ve sorun kavramı 5 ve yanlışlık kavramı 1 kez; makale çalışmalarında yanlış kavramı 33, hata kavramı 26, sorun kavramı 3, yanlışlık 5 ve zorluk kavramı 2 kez kullanılmıştır. Çalışmaların tamamına bakıldığında yanlış kavramının 46, hata kavramının 38, sorun kavramının 8, yanlışlık kavramının 6 ve zorluk kavramının 2 kez kullanıldığı tespit edilmiştir.

Keywords: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazım yanlışları, bilimsel çalışmalar

---

* musakaya@bayburt.edu.tr

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Anlatma Becerilerine Yönelik Süreç Değerlendirme Araştırmaları

Derya DUMAN*

Abstract

Bu çalışma yabancılara Türkçe öğretiminde üretici dil becerilerinden olan yazma ve konuşma alanında süreç değerlendirmeye yönelik hazırlanmış doktora tezi, yüksek lisans tezi ve makale gibi çalışmaların eğilimlerini belirlemek için yapılmıştır. Yapılan incelemeler sonunda yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazma ve konuşma becerisine yönelik geri bildirim çalışmalarının toplu olarak incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan araştırmacılara anlatma becerilerine yönelik süreç değerlendirme çalışmalarında yön göstermeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla tezler ve makaleler yayın yılı, türü, konusu, hedef kitlesi, yöntemi, örnekleme, örnekleme büyüklüğü, veri toplama aracı, veri analiz yöntemi gibi açılardan incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi kullanılmıştır. Konu ile ilgili 9 makale ve 14 tez olmak üzere toplam 23 çalışmaya ulaşılmıştır. Tezler ile aynı adı taşıyan makaleler çalışmaya dahil edilmemiştir. Çalışmalar makale ve tez inceleme formu kullanılarak analiz edilmiştir. Bu alandaki çalışmaların yüksek lisans tezi türünde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Çalışmaların % 47'sini yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Bunu makale takip etmektedir. En az çalışma doktora tezi türünde yapılmıştır. Doktora tezi türündeki çalışmaların oldukça az olduğu göze çarpmaktadır. Yeni yeni üzerinde durulan bir konu olduğu için yakın zamanda alandaki doktora tezlerinde de artış beklenmektedir. Alandaki ilk çalışmaların 2015 yılında yapıldığı ve çalışmaların en çok yapıldığı yılın 2021 olduğu saptanmıştır. Çalışmaların hedef kitlesinin çoğunlukla yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenci ve yabancılara Türkçe öğreten öğretmenler olduğu dikkat çekmektedir. Yabancılara Türkçe Öğretiminde süreç değerlendirmeye yönelik çalışmaların yazma alanına yoğunlaştığı konuşma ile ilgili geri bildirimleri içeren çalışmaların yazmaya oranla az sayıda olduğu görülmüştür. Çevrim içi geri bildirim araçları, elektronik geri bildirimler, yanlış ve dönüt türleri, geri bildirim dil becerilerine etkisi, akran ve öğretmen geri bildirimlerinin karşılaştırılması ile ilgili çalışma sayısı birer tanedir. Çalışmalar yöntem bakımından nitel, nicel ve karma olmak üzere dengeli bir dağılım göstermektedir. Tezlerde genellikle karma araştırma yöntemi kullanılırken makalelerde ya nitel ya nicel yöntem kullanılmıştır. Araştırmalarda en çok içerik analizi ve betimsel tarama yönteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. En sık kullanılan veri toplama aracı öğrenci metinleri olmuştur ve bunu geri bildirim formları takip etmiştir. Yabancılara Türkçe öğretiminde süreç değerlendirme çalışmalarında hedef kitlenin çoğunlukla öğrenci olduğu görülmektedir. Sadece öğretmenler ile yapılan çalışmalar diğerlerine göre az sayıdadır. Karma yani hem öğrenci hem öğretmenler ile yapılan çalışmalar tüm çalışmaların % 30'unu oluşturmaktadır. En sık kullanılan örneklem büyüklüğü 11-30 olmuştur. Çalışmalarda veri analizi yöntemi olarak en çok t testi kullanılmıştır. Frekans ve yüzde analizi, t testinden sonra en fazla kullanılan veri analizi yöntemi olmuştur. Tezlerde daha fazla veri analizi yöntemi kullanılmış ancak makalelerin bazılarında herhangi bir veri analizi yöntemi kullanılmadığı saptanmıştır. Makalelerin yöntem, veri toplama aracı ve veri analizi bakımından zayıf olduğu görülmektedir. Bilimsel yöntemler ve veri analizleri bakımından daha nitelikli araştırmalar yapılması için bu alanda üniversitelerde daha kapsamlı bilimsel araştırma dersi verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Yazma alanında geri bildirim ile ilgili ölçekler ve formların olduğu ancak konuşma alanında herhangi bir geri bildirim ölçeğinin geliştirilmediği saptanmıştır. Geri bildirim konusunun yabancılara Türkçe öğretiminde son yıllarda önem verilen bir konu haline geldiği ancak hala yeterli düzeyde çalışma yapılmadığı saptanmıştır. Sonuç odaklı yaklaşımdan süreç odaklı yaklaşıma geçişin arttığı günlerde bu alanda çalışmaların artacağı öngörülmektedir.

Keywords: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Anlatma Becerisi, Süreç Değerlendirme, Geri Bildirim

---

* deryazengin32@hotmail.com

An Investigation of Vocabulary of Arab Students Learning Turkish as a Foreign Language

Huzeyfe BİLGE* İbrahim Doğukan DEMİREL**

Abstract

Vocabulary in L2 is vital for language learners as it is a base for language skills. In this descriptive and correlational research, the aim was to investigate the vocabulary of Arab students who learn Turkish as a foreign language and who had lessons with distance education. Students from A1-A2 consist of the study group. Students were asked to write a text about a specific topic given by researchers and wrote texts when they were at their homes. Total words, different words, and the ratio of these two variables, word frequencies were measured. The correlations between variables, and the differences between categories and word counts were analyzed. Lastly, the word list was given. According to findings, students wrote 57,5 words per participant, which consisted of 41.3 different words on average. The ratio between these two variables was 73.8%. Students wrote 506 different words and 1781 total words. The most used 44 words consisted the 52.9% of all words written by all participants. There was no correlation between age and other variables while total words had significant relationships with different words and the ratio. Similarly, different words had a correlation with the ratio. There were significant differences between male and female students according to different word numbers, while they were similar in total word counts and in ratio. Students had significantly better results in different and total word numbers as their classes (A1 and A2) gets higher.

Keywords: L2 Vocabulary, Turkish as a foreign language, Arab Students

---

* hbilge@outlook.com.tr

**

Dil Politikaları Bağlamında Türkçenin Öğretimine Bir Bakış

Aleyna Vildan TUNÇBİLEK*

Abstract

Dil politikası, bir toplumun dilini veya dil çeşitliliğinin fonksiyonunu, strüktürünü veya iktisabını etkilemek için konulan kuralların bütünüdür. Dilin toplumsal yapı içerisindeki yerini belirler. Dil ile ilgili olan sorunlara yöneliktir, dil pozisyonlarını ve bu pozisyonların kullanım şekillerini araştırır. Dil regülasyonu ile ilişkilidir. Dillerin kullanımını belirler ve bunları tayin etmek için resmî olarak mevzuat yoluna başvurulur. Dil politikası, toplumdilbiliminin bir alanı olarak yayılım gösterse de uygulamalı dilbilimin araştırma konularından biridir. Bu yüzden, bu bildiride dil politikalarına ve bu bağlamda Türkçenin öğretimine değinilmiştir. Bu çalışma, dil politikaları bakımından Türkçenin öğretimi hakkında veriler elde etmek amacıyla yapılmıştır. Bu alanda yeni bir bakış açısı yakalanmak istenmiştir.

Keywords: Dil politikası, dilbilim, toplumdilbilim, uygulamalı dilbilim, Türkçenin öğretimi, Türk dili

---

* 20012020@ogrenci.ankara.edu.tr

Nominal syntagmatic sets 'Ad tamlaması' in adult L2-Turkish: Evidence from Greek-speaking learners

Vasiliki MAVRİDOU*

Abstract

This paper investigates the second language (L2) acquisition of the Turkish category of Ad tamlaması in adulthood. Ad tamlaması consists a category term which is encountered in Turkish grammars and L2-Turkish coursebooks to refer to three forms of nominal syntagmatic sets (NSS), namely a) N-(n)In N-(s)I(n), b) N N-(s)I(n) and c) N N-(y). This paper is trying to examine whether the apparently formal similarity of these 3 NSS in Turkish can be correlated with a respective degree of ease in L2 acquisition and simultaneity in L2 teaching or not. The aim of this paper is twofold. At first, we are trying to delineate the differences of these three NSS forms by testing them upon 12 morpho-syntactic criteria. The results will show how much syntactically analytic and semantically transparent each of these sets is. We will thus conclude that the formal differentiation of the 3 NSS types does not correspond in a 1-to-1 relation with functional-semantic differentiation, which has implications on the difficulties these forms create in L2-learners. The difficulties are discussed through the prism of errors being made by adult L1-Greek-speaking learners. Error analysis will show that there is a learning step ahead in the analytic N-(n)In N-(s)I(n) form compared to non-analytic compounds such as the N N-(s)I(n) form and more blurred cases such as the N N-(y)form which shares properties of both Noun Phrases (NPs) and compounds. Moreover, the results will reveal that the learning sequence of these 3 NSS forms is the same irrespective of parametric characteristics such as the participants' L2-proficiency level or the type of test tasks. From a didactic scope, we come to assume that the traditional interconnection of the three NSS-Ad tamlaması forms in Turkish L2-teaching and L2-learning methods should be put aside and rather give its place in alternative more anti-holistic approaches which would uncover the hidden syntactic properties of the 3 forms rather than stress the similarities between them.

Keywords: Ad tamlaması, nominal syntagmatic sets, L2 Turkish, Turkish possessives, Turkish compounds

---

* vmavrido@bscc.duth.gr

Balkan Ülkelerinde Türkçe Öğretimi İle İlgili Lisansüstü Tezlere Yönelik İçerik Analizi

Sedat MADEN*

Kürşad KARA**

Abstract

Bu çalışmada Balkan ülkelerinde (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Karadağ, Kosova, Makedonya, Romanya, Sırbistan, Slovenya, Yunanistan) Türkçenin eğitim-öğretimi ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin araştırma eğilimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma modellerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nde yayınlanmış Balkan ülkelerinde Türkçenin eğitim-öğretimini konu alan lisansüstü tezlerden oluşmaktadır. Bu amaç doğrultusunda örnekleme alınabilecek 26 farklı lisansüstü tez tespit edilmiştir. Örnekleme alınan tezler; ülke, hazırlandığı yıl, doktora/yüksek lisans dağılımı, üniversite, konu alanları, yöntem temaları altında analize tabi tutulmuştur. Elde edilen verilerin analizinde betimsel içerik analizi uygulanmıştır. Çalışma sonucunda bu tezlerin 7 balkan ülkesiyle (Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Kosova, Makedonya, Romanya, Yunanistan) ilgili olduğu görülmüştür. Diğer balkan ülkelerinden Hırvatistan, Karadağ, Sırbistan, Slovenya ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. En fazla lisansüstü çalışma Bosna-Hersek ve Kosova ile ilgilidir. Hazırlanan 26 lisansüstü tez; 2003 ila 2021 tarihleri aralığında hazırlanmıştır. Lisansüstü çalışmaların 22'si yüksek lisans, 4'ü ise doktora seviyesindedir. İncelenen tezlerde daha çok nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Türkiye'de Balkan ülkeleriyle ilgili Türkçe öğretimi konusunda 12 üniversitede lisansüstü çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu üniversiteler içinde en fazla lisansüstü çalışma Gazi Üniversitesi'nde yapılmıştır. Balkan ülkelerinde Türkçe öğretimi ile ilgili yapılan tezlerde ele alınan konular 14 konu başlığı altında ele alınmıştır. Konu sıklığı olarak yazma becerisi daha yoğun olarak ele alınmıştır. Konu başlıklarından hareketle Türkçe öğretimine dayalı algı-görüş ve ihtiyaç analizi konularını içeren tezlerin bulgularının bu ülkelerde Türkçe öğretimi yapan devlet kurumlarımız tarafından incelenmesi ve bulgulara dayalı olarak Türkçe öğretim politikalarının güncellenmesi önerilebilir.

Keywords: Balkan ülkeleri, Türkçe, öğretim, yabancı dil, lisansüstü tez

---

* sedatmaden@bayburt.edu.tr

** kkara@bayburt.edu.tr

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisi Üzerine Bir Uygulama: Phillips 66 Tekniği

Uğur CİN* Tuğba ÇAKIR**

Abstract

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesine yönelik sınıf içi etkinliklerde çeşitli teknikler uygulanmaktadır. Farklı tekniklerle tasarlanan etkinlikler bireysel ya da grupla uygulandığında öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini geliştirerek sosyalleşmesine ve birer sosyal aktöre dönüşmesine yardımcı olur. Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması ve geliştirilmesi amacıyla Phillips 66 tekniği kullanılarak bir etkinlik tasarlanmıştır. Tasarlanan ve sınıfta uygulanan etkinlik sonunda öğrenci görüşleri ışığında Phillips 66 tekniğinin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Çalışma, İstanbul Gelişim Üniversitesi Türkçe Hazırlık Programı'nda kayıtlı A2 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alan 54 gönüllü öğrenci ile yürütülmüştür. Teknik hakkında öğrencilerin görüşlerinin incelenmesi için nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Uygulama sonrasında veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde betimsel ve içerik analiz kullanılmıştır. J. Donald Phillips tarafından geliştirilen ve ismine ithafen adını alan Phillips 66 tekniği, biri lider biri raportör olmak üzere altı üyeden oluşan küçük grupları problem(ler) etrafında altı dakika içerisinde çözüm bulmaya odaklayan bir tekniktir. Araştırmanın konusu olan Phillips 66 tekniğinin uygulandığı etkinlik, üç farklı şubede ve farklı zamanlarda ikiye, üçer ve dörder gruplarla uygulanmıştır. Etkinlik, her şube için aynı büyüklükteki sınıflarda gerçekleştirilmiştir. Tüm gruplar altı kişi olacak şekilde rastgele oluşturulmuştur. Öğrencilerin ortak bir problem etrafında tartışmaları için yurtdışında öğrenci olmanın avantajlarını (eğitim imkânları, yeni bir dil öğrenme, farklı kültürlere ait insanlar tanıma, sosyal ve ekonomik imkânlar) ve dezavantajlarını (yeni yaşama uyum sağlama güçlüğü, kültürel farklılıklar, dil engeli, sosyal ve ekonomik imkânsızlıklar) önem sırasına göre sıralamaları ve sıralama nedenlerini sözlü olarak açıklamaları istenmiştir. Her gruba aynı soru verilmiş ve tartışmanın özellikle Türkçe konuşarak yapılması istenmiştir. Verilen sorunun altı dakika içinde grup olarak tartışılması ve her bir katılımcının sürece aktif katılımı şart koşulmuştur. Grubun mutabık olduğu sonucun grup lideri tarafından altı dakika içinde sınıfa Türkçe olarak sunulması istenmiştir. Etkinlik sonunda, katılımcıların görüşlerini elde etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formundaki yanıtlardan, soru başlıkları altında kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Yapılan analiz sonucunda öğrencilerin cevapları yorumlanmış ve bazı katılımcıların görüşleri doğrudan verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre: Phillips 66 tekniğinin; sorunları (gruplara verilen problem) çözmesine, iş birliği ve grup çalışması sağlamasına, fikir alışverişine imkân vermesine, hedef dili konuşma becerisini geliştirmeye katkı sağladığı belirlenmiştir. Phillips 66 tekniğinde belirlenen 6 dakikalık zaman, konuşma etkinliği için kısa bir süredir ve hatta yetersizdir. Katılımcıların çoğu, grup bireylerinin birbiriyle uyum içerisinde olduğu görüşündedirler. Bazı katılımcılar mevcut seviyelerinin (A2 seviyesi) bu tür bir etkinlik için uygun olmadığı ve teknikte verilen problemi tartışmak için yeterli kelime bilgisine sahip olmadıkları görüşündedirler. Katılımcıların çoğu, Phillips 66 tekniğinin konuşma becerisine katkı sağladığı düşüncesiyle Türkçe derslerinde uygulanması gerektiğini belirtmişlerdir. Çalışmanın, alanyazında söz konusu teknikle ilgili yabancı dil olarak Türkçe öğretimine ve konuşma becerisine yönelik bir çalışmaya rastlanmadığından alan adına önemli olduğu düşünülmektedir.

Keywords: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, dil öğretimi, konuşma becerisi, Philips 66 Tekniği, öğretim tekniği

* ugcin@gelisim.edu.tr

** tcakir@gelisim.edu.tr

Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarındaki Söz Varlığı: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği

Hamiyet GÖKMEN*

Gökçen GÖÇEN**

Abstract

Sözcükler bir dilin temelini oluşturmaktadır. Dili doğru, etkili ve güzel kullanmak dil kullanıcısının sahip olduğu sözcüklere bağlıdır. Dil öğretim sürecinde dili öğrenenler, yeni sözcükleri iletişim ortamlarında ve öğretim süreçlerinde kullanılan ders materyallerinden kazanmaktadır. Araştırmacılar bu süreçte, öncelikle dilde çok sık kullanılan sözcüklerin öğretilmesi gerektiğini ifade etmekte ve sözcük sıklığını belirlemek için sıklık çalışmaları yapmaktadırlar. Yapılan sıklık çalışmalarından faydalanılarak kullanım açısından dilde öne çıkan sözcükler tespit edilmeli ve dili öğrenenlere, hangi sözcüklerin; ne kadar, ne zaman ve nasıl öğretileceği titizlikle belirlenmelidir. Sözcük sıklığı üzerine yapılan araştırmalar, dil öğretimi için önemli veriler sunan çalışmalardır. Temel kaynak niteliği taşıması sebebiyle bu çalışmalar, ders kitapları üzerinde daha fazla yapılmaktadır. Bu araştırmalar, öğretim sürecinde yer alan söz varlığı öğelerinin saptanması; hangi seviyede hangi sözcüklerin öğretilmesinin belirlenmesi ve öğretime uygun materyallerin hazırlanması bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu önemden hareketle araştırmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki söz varlığı öğelerinden sözcükler, deyimler, ikilemeler, atasözleri, tekerlemeler ve bilmecelerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın veri kaynağını, yabancılar için Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarından Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi yabancılar için Türkçe öğretim seti oluşturmaktadır. Araştırmada yabancılar için Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı öğelerine yönelik veriler doküman analiziyle toplanmış; söz varlığının analizi için içerik analizinden, söz varlığı öğelerinin sıklıklarını belirlemek için ise betimsel analizden yararlanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilere göre; ders kitaplarında, sözcüklerden sonra en fazla rastlanılan söz varlığı ögesi deyimler sonra sırasıyla ikilemeler, atasözleri ve tekerlemelerdir. Ders kitaplarının hiçbirinde bilmeceler yer almamaktadır. Ders kitaplarında isim ve fiillerden oluşan sözcüklere en fazla C2 seviyesinde, en az A1 seviyesinde; deyimlere en fazla C1 seviyesinde, en az A1 seviyesinde; ikilemelere en fazla C2 seviyesinde, en az A1 ve B2 seviyesinde; atasözlerine en fazla B1 seviyesinde; tekerlemelere ise en fazla B1 seviyesinde yer verilmiştir. A1 ders kitabında atasözleri, A1 ve A2 ders kitabında da tekerlemeler yer almamaktadır. Çalışma sonucunda, incelenen ders kitaplarında en fazla sözcüklerin ve en az tekerlemelerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Keywords: Türkçe Eğitimi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları, Sözcük Öğretimi, Söz Varlığı

---

* hamiyet.gokmen@hotmail.com

** ggocen@fsm.edu.tr

Arnavutluk ve Bosna Hersek'te Türkçe Öğrenme ve Öğretimine Yönelik Eğilimler, Uygulamalar ve Geleceğe Yönelik Bakış

Nejla SAKARYA*

Abstract

Bu araştırmanın temel amacı Balkanlarda ve özellikle Arnavutluk ve Bosna Hersek'te Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları ilgili alan yazını doğrultusunda değerlendirmektir. Bu bağlamda konuyla ilgili olarak hazırlanmış 34 makale incelenmiştir. Betimsel nitelikli bu araştırmada veriler doküman incelemesi yöntemiyle toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle de analiz edilmiştir. Makaleler çoğunlukla belirli bir veri toplama yöntemine göre hazırlanmamıştır. İncelenen makalelerde yabancılara Türkçe öğretiminde ders öğretim araç gereçleri bakımından yaşanan yetersizlikler, öğretim programı yetersizliği, Türkçe öğretimi alanının farklı ana bilim dallarına ayrılmamış olması, teknolojik bakımdan yaşanan yetersizlikler, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yararlanılabilecek kaynakların yetersizliği, eğitim öğretim ortamı bağlamındaki yetersizlikler, kullanılan yöntem ve teknikler bakımından yaşanan sıkıntılar, alfabe farklılığı, lisans ve lisansüstü düzeyde görevli öğretim elemanlarından ve Türkçe öğretimi ile ilgilenen kurumlardan kaynaklanan sorunlar olduğu görülmüştür.

Keywords: Yabancılara Türkçe öğretimi, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.

---

* sakaryanejla1@gmail.com

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dijital Öykülerin Yazma Becerisinde Kullanılabilirliği Üzerine: Kuramsal Bir Çalışma

Elif Nur EROĞLU*

Abstract

Günümüzde Türkçe artık sadece ana dil olarak değil aynı zamanda yabancı bir dil olarak da öğretilmektedir. Özellikle son yıllarda Türkiye'nin politik olarak aktifleşmesi ve üniversitelerde yabancı öğrencilerin artmasıyla Türkçe öğretimi giderek yaygınlaşmış durumdadır. Öğretmen odaklı olarak yapılan öğretimde öğrencilerin ilgileri ve istekleri yetersiz kalmaktadır. Sadece ders kitabı üzerinden yapılan dersler özellikle günümüz şartlarındaki öğrenciler için belirli bir süre sonra ilginin kaybolmasına yol açmakta ve öğrencilerin motivasyonunu düşürmektedir. Motivasyonunu ve ilgisini kaybeden bir öğrenci dili öğrenmekten vazgeçebilmektedir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrencilerin ilgilerini ve motivasyonlarını canlı tutabilmek adına tüm duyularına hitap eden bir öğretim ortamı oluşturmamız gerekmektedir. Teknoloji, günümüzde hayatın büyük bir bölümüne yer edinmiştir. Teknolojinin önemli araçlarından biri hâline gelen Web 2.0 araçlarının da kullanımı günümüzde giderek yaygınlaşmış bir durumdadır. Web 2.0 araçlarının eğitim ortamlarına sağlamış olduğu birçok çeşitli olanaklar vardır. Geleneksel öykü olarak adlandırdığımız basılı öyküler, teknoloji ile beraber dijital öykü olarak karşımıza çıkmaya başlamıştır. Dijital öykü de bu olanaklardan biridir. Web 2.0 araçları öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen etkileşimini, gerekli görüldüğünde ise öğrenmenin sınıf dışında da devam etmesini sağlamaktadır. Öğrenmenin sınıf dışında devam etmesini sağlamak öğrencilerin geliştirilmesi hedeflenen becerilerini daha hızlı geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Eğitimde teknoloji kullanımının öğrencilerin motivasyonu üzerinde olumlu bir etkisi olmaktadır. Motivasyon, öğrencilerin bir şeyi öğrenmesi üzerindeki en önemli etkenlerdendir. Yabancılar Türkçe öğretiminde öğrencilerin zorlandığı becerilerden biri yazma becerisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazma becerisi diğer becerilere göre karmaşık süreçleri barındıran bir beceri olarak görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin en çok zorlandığı alan olarak görülmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesindeki asıl amaç dili öğrenen bireylerin duygu ve düşünce dünyasını Türkçenin dil özelliklerine uygun olarak planlı bir şekilde yazıya aktarmalarını sağlamaktır. Sadece ders kitaplarında düz yazma etkinlikleri yaptırmak öğrenenlerin ilgilerini ve motivasyonlarını kaybetmelerine yol açmaktadır. Ayrıca yazma kaygıları da artmaktadır. Bu nedenle öğrenme ortamında farklı yazma etkinlikleri ile öğrenenlerin ilgilerini kaybetmemeleri sağlanmalıdır. Dijital öyküleri oluşturmada yazma çok önemli bir kısmı kapsamaktadır. Bu bağlamda dijital öykülerin yazma becerisinin geliştirilmesinde kullanılabilirliği açısından yazma becerisini destekleyebileceği düşünülmüştür. Literatür incelemesi sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital öykülerin yazma becerisinde kullanılabilirliği ile ilgili bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Çalışmada; "Dijital Öykü", "Eğitimde Dijital Öykü", "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Öykü ve Yazma Becerisi" ve "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Öykü Kullanımı ve Örnek Etkinlikler" başlıklarına yer verilmiştir. Bu başlıklar altında; literatürden hareketle eğitimde ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital öykülerin işlevselliğine ilişkin kuramsal bir çerçeve çizilmiş, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerilerinin geliştirilmesinde dijital öykülerin kullanılabileceği örnek etkinlikler sunulmuştur.

Keywords: Dijital öykü, yabancılar Türkçe öğretimi, yazma becerisi.

---

* elifferoglu@gmail.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Becerisi Sürecine Yönelik Öğretici Görüşleri

Üzeyir SÜĞÜMLÜ*

Süleyman BAKDEMİR**

Abstract

Yabancı dil öğrenmenin önemli bir olgu olduğu bilinmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi de Türkçe öğrenmeye yönelik artan ilgiyle paralel olarak önemini her geçen zaman artırmaktadır. Dilin ifade etme becerilerinden biri olan yazma becerisi, yabancı dil öğretme ve öğrenmenin somut unsurlarından birini oluşturmaktadır. Buradan hareketle çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, öğreticilerin yazma becerisi öğretimi sürecine yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji (olgubilim) deseniyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını, Türkiye ve yurt dışında çeşitli kurumlarda yabancı dil olarak Türkçe öğreten 24 öğretici oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma verileri, nitel veri analizi tekniklerinden biri olan içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Veri analizinin güvenilirliği için kod-tekrar kod tekniği kullanılmıştır. Kod-tekrar kod tekniği, 1 hafta arayla uygulanmış ve kodlamalar arasındaki uyuma bakılmıştır. Araştırma ile öğreticilerin yazma öğretimine ayrılan zamanı ve yazma etkinliklerinin çeşitliliğini yetersiz buldukları, öğrencilerin yazmaya karşı duyuşsal alanda sorunlar yaşadıkları, yazma öğretimi gelişimi için öğreticilerin ek çalışmalarda yazma yöntem ve tekniklerinden yararlandıkları, öğreticilerin yazma becerisi gelişiminde çok çaba ve uygulama yapılması gerektiğini düşündükleri, öğrencilerin A1, A2 ve B1 seviyelerinde yer alan yazma öğretimi konularında daha çok zorlandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarından hareketle öğrencilerin yazmaya karşı duyuşsal özelliklerinin geliştirilmesi, yazmaya yeterli zaman ayrılması, yazma etkinlik çeşitliliğinin artırılması ve yazma sürecinde öğrenci hatalarına geri bildirimlerin verilmesi önerileri geliştirilmiştir.

Keywords: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, yazma becerisi, yazma becerisi öğretimi.

---

* u.sugumlu@gmail.com

** slymnbkdmr@gmail.com

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimine Yönelik Hazırlanan Ders Kitaplarının Tasarımında Kültür Coğrafyasının Temsili: Balkanlar

Emrah BOYLU* Ezgi İNAL**

Abstract

Türkçenin yabancı/İkinci dil olarak öğretiminde materyal, ders tasarımındaki en önemli unsurlardan biridir. Bu bağlamda oluşturulan her ders materyali öğrenci ile temas etmekte ve öğrencilerin dile bakış açılarının, tutumlarının, öğrenme tercihlerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Ders kitapları, beceri geliştirme, ölçme değerlendirme, bilgiyi görseller ile destekleme, sözcük öğretimi gibi konularda doğrudan etkili olması bakımından temel ders materyali olarak adlandırılabilir. Ders kitaplarının yalnızca dil öğretimi odaklı katkıları yoktur, aynı zamanda ders kitapları kültürel çerçevenin tanıtılmasına da katkı sağlar ve öğrencilere rehberlik eder. Bu nedenle ders kitaplarında yer alan kültürel unsurların doğru bilgilerle, dengeli ve kapsayıcı yer alması oldukça önemlidir. Nitel olarak tasarlanan bu çalışmada, Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimine yönelik hazırlanan ders kitapları taranarak ders kitaplarında kültür coğrafyasına ne derece yer verildiğinden hareketle Balkanlar teması ele alınmıştır. Doküman analizi yöntemiyle elde edilen sonuçlar literatürdeki diğer çalışmaların sonuçlarıyla birlikte tartışılmış ders kitaplarının tasarımında kültür coğrafyasının Balkanlar özelinde temsiline yönelik tespitlerde bulunulmuştur.

Keywords: Balkanlar, Ders Kitapları, Kültür Coğrafyası Temsili, Yabancı/ikinci dil öğretimi.

---

* emrahboylu@aydin.edu.tr

** ezgiinal1@aydin.edu.tr

Göç Temalı Çocuk Edebiyatı Ürünlerinin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Göçmen Öğrencilere Yönelik Tutumlarına Etkisi

Gülşah MARAŞ*

Selim TİRYAKİOL**

Abstract

Bu çalışma göç temalı çocuk edebiyatı ürünlerinin ilkökul 4. Sınıf öğrencilerinin göçmen öğrencilere yönelik tutumlarına etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Kitlesel göç genel itibariyle savaş kaynaklı olan ekonomik ve sosyal sorunlara sebep olan göç hareketidir. Türkiye'ye en büyük göç dalgası Nisan 2011'den sonra Suriyeli göçmenlerin gelmesi ile gerçekleşmiştir. Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nden 5 Mayıs 2021' de elde edilen rapora göre Türkiye'de şuan geçici koruma kapsamındaki Suriyelilerin sayısı 3.671.761'dir. Göç kavramı çocuk edebiyatına da yansımış durumdadır. Göçün insan üzerindeki olumsuz etkileri çocuklara yönelik kitaplarla giderilebilir. Mülteci ve sığınmacı çocukların çoğu, eğitimlerini devlet okullarında aldıkları için okul ortamında yaşamış oldukları sorunlar onlara karşı olumsuz tutum gelişmesine sebep olmaktadır. Çocuk edebiyatının öğrencilerin tutumlarına etkisi üzerine yapılan çalışmaların çoğunda çocuk edebiyatının tutumları olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Belirtilen açıklamalardan yola çıkarak bu araştırmada göç temalı çocuk edebiyatı ürünlerinin ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin göçmen öğrencilere yönelik tutumlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmada karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nicel boyutunda ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen, nitel boyutunda açıklayıcı durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini; 2021-2022 öğretim yılında İstanbul ili Sultanbeyli ilçesindeki bir devlet okulunda okuyan 56 tane 4. Sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada hem nicel hem de nitel veri toplama araçlarından yararlanılmıştır. Araştırmanın nicel veri toplama aracı Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutum Ölçeği (MÖYTÖ), nitel veri toplama aracı ise araştırmacı tarafından hazırlanıp uzman görüşü alınmış görüşme sorularıdır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerine uygulama öncesinde MÖYTÖ ile görüşme soruları araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Deney grubuna daha önceden belirlenen mültecilik temalı 8 çocuk kitabına ait etkinlik planları uygulanırken, kontrol grubu kendi öğretmenleri ile derslerine olağan seyrinde devam etmiştir. Uygulama sonunda MÖYTÖ ve görüşme soruları araştırmacı tarafından yeniden gruplara uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler analiz edilmektedir. Araştırma sonuçları sempozyumda raporlanacaktır.

Keywords: Göçmen öğrenci, çocuk edebiyatı, göç, göç temalı çocuk kitapları, göçmenlere yönelik tutum.

---

* gulsahacikgozz@gmail.com

** selim.tiryakiol@medeniyet.edu.tr

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Uzaktan Öğretiminde Dört Temel Dil Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Uygulamalar

Gülşah BABACAN*

Abstract

Teknolojik imkânların gelişmesinin yanı sıra hayatımızda beklenmeyen durumların yaşanması Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretiminin önemini ve bu konuya yönelik çalışmaların gerekliliğini ortaya koymuştur. Uzaktan öğretim yüz yüze eğitimden farklı olarak kendine has özellikleri olan bir süreçtir. Bu süreçte öğretici, öğrenci, kaynak ve yardımcı uygulamalardan yüz yüze eğitimden farklı özellikleri taşımaları beklenmektedir. Yüz yüze eğitimde yaşanan etkileşim uzaktan eğitim sürecinde daha az gerçekleşmektedir. Özellikle dil öğretimi gibi etkileşimin ve iletişim kurmanın önemli olduğu alanlarda bu durum önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde amaç öğrencinin dört temel dil becerisini geliştirerek öğrenciye iletişimsel yeti kazandırmaktır. Uzaktan öğretim sürecinde yüz yüze etkileşimin azalması sebebiyle öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmelerine yardımcı olacak ve dört temel dil becerisinden dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinin özelliklerine uygun uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretiminde bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmasının yanı sıra iletişim kurmayı da kolaylaştıran ve evrensel etkileşimi arttıran çeşitli uygulamalar sayesinde özellikle dört temel dil becerisinin önemsendiği dil öğretiminde bu uygulamalardan yararlanılması; iletişimsel yetiyi geliştirme, farklı kültürleri tanıma, dil öğrenmeyi somutlaştırma, birden çok duyuya hitap etme gibi açılardan önemli katkılar sağlamaktadır. Ancak kısa bir süre öncesine kadar Türkçenin uzaktan öğretimine yönelik yeterli çalışmanın ve hazırlığın olmadığını söylemek mümkündür. Nitel araştırma yaklaşımının benimsendiği bu çalışmada, alanyazın taraması yoluyla yabancı dil öğretiminde kullanılabilecek uygulamalar incelenmiş ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dört temel dil becerisinin geliştirilmesine yönelik uygulamalar belirlenmiştir. Bu bağlamda bu çalışma ile Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretim sürecinde dört temel dil becerisini oluşturan dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik kullanılabilecek uygulamalar hakkında bilgi verilmesi amaçlanmaktadır.

Keywords: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, uzaktan eğitim, dört temel dil becerisi.

---

* gulsah.yavuz@usak.edu.tr

Türkçenin İkinci Dil Olarak Öğretiminde Akıcılık ve Doğruluk Bileşenlerinin Geliştirilmesi Üzerine Bir İnceleme

Bilal Ferhat KARADAĞ* Merve ERCAN**

Abstract

Konuşma becerisinin bileşenleri olan akıcılık ve doğruluk, kişilerin hedef dilde iletişim kurabilmesi açısından önemlidir. Akıcılık sayesinde sözlü üretim esnasında kendisini kesintisiz olarak ifade edebilen öğrenci, cümlelerinin sözdizimine dikkat edip hata oranını en az düzeyde tutarak konuşmaya çaba göstermektedir. Böylece iletişim kurdukları kişilerle doğru ve kaliteli bir iletişim süreci yaşamaktadırlar. Bu bakımdan bahsi geçen iki bileşenin verimli bir dil öğretim sürecinde kritik bir konuma sahip oldukları görülmektedir. Dolayısıyla süreç boyunca öğrencilerin ve öğretmenlerin bu bileşene dikkat etmeleri gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde akıcılık ve doğruluk bileşenlerinin kazandırılması sürecini öğretici görüşleriyle belirlemeye ve değerlendirmeye çalışmaktır. Öğreticilerden alınan görüşlerle konuşma becerisinin gelişiminde önemli olan bu bileşenlere ne kadar dikkat edildiği, geliştirilmesi için neler yapıldığı ve neler yapılabileceğini dair bir tablo ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma, nitel araştırma yönteminin desenlerinden biri olan fenomenolojik desenle gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın katılımcı grubunu Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinin Türkçe Öğretim Merkezlerinde görev yapmakta olan on kişi oluşturmuştur. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için içerik analizinden faydalanılmıştır. Yapılan görüşmelerde katılımcıların akıcılık ve doğruluk üzerinde yeteri kadar durulmadığını ve müfredat ve zaman problemlerinden dolayı göz ardı edilebildiğini belirttikleri tespit edilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin temel seviyelere göre ileri seviyelerde bu iki bileşene daha çok özen gösterdikleri ve en azından hatalı söylemlerini azalttıkları katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca katılımcıların akıcılık ve doğruluk bileşenlerinin geliştirilmesi için drama ve gerçek hayata yönelik etkinliklere derslerde daha çok yer verilmesi önerilerinde buldukları saptanmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle daha nitelikli bir konuşma becerisinin öğrencilere kazandırılabilmesi için akıcılık ve doğruluk bileşenlerine dikkat edilmesi gerektiği önerilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kendi konuşmalarını değerlendirmeleri, gerçek hayata yönelik etkinliklerden derslerde faydalanılmasının önemli olduğu ve dil öğretim elemanlarının süreç boyunca bu iki bileşen üzerinde hassasiyetleri durmaları gerektiği ifade edilmiştir.

Keywords: Akıcılık, Doğruluk, Konuşma

---

* ferhatkaradag58@gmail.com

** merve.ercan@inonu.edu.tr

Yabancı Dil Öğretiminde Çeviri Yönteminin Etkisi Üzerine

Spartak KADIU*

Abstract

Günümüzün yabancı dil öğretme yöntemlerinin tümü, okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini geliştiren Avrupa Dil Çerçevesi temel alınarak tasarlanmıştır. Bu nedenle bu becerileri ilgili A1-C2 seviyelerine göre geliştirmek için ders kitapları ve çalışma kitapları tasarlanmıştır. Bilindiği gibi çeviri yöntemi klasik bir öğretim yöntemi olarak XVI. ve XVII. yüzyıllarda, yazınsal bir metne ya da seçme parçalara, yabancı dil metninin ana dile çevirisi ve ana dile çevirinin yabancı dile çevirisi olarak uygulanmıştır. Böylece, öğrencinin yabancı dil metnini iyice anlamasını sağlamak amacıyla sözlü veya yazılı olarak yapılan öğretmenin çevirisi ve öğretmenin çevirisinden sonra öğrencinin aynı çeviriyi kendi başına ana dile yaptığı çeviriyi kaynak metne başvurmaksızın tekrar yabancı dile çeviren öğrencinin çevirisi, iki çeviri biçimi uygulanmıştır. Bu yöntemin amacı öğrencinin çevirileri karşılaştırarak yanlışlıklarını düzeltmesiydi. Günümüzün modern yabancı dil öğretme yöntemlerinde bile dil aktarım etkinlikleri sözlü ve yazılı çeviriyi de kapsamaktadır. Sözlü dil aktarımı eşzamanlı çeviri, ardıl çeviri ve resmi olmayan sözlü çeviriyi içermektedir. Yazılı dil aktarımı ise hukuki metin, sözleşme gibi yazılı çeviri ve edebi çeviriyi içermektedir. Bu bildirinin amacı, günümüzün modern yöntemlerini klasik çeviri yöntemiyle birleştirerek Arnavut öğrencilere yabancı dil olarak Türkçe öğretimi deneyimini örneklerle göstermektedir. Bu çalışmada kullanılan yöntem karşılaştırmalı yöntem olacaktır. Sonuçlar Arnavut öğrenciler tarafından Türkçe öğrenmek için geliştirilen derslere dayandırılacak ve daha sonra özetlenecektir.

Keywords: Dört beceri, çeviri yöntemi, modern metotlar, dil aktarımı, seviye.

---

* spartakkadiu@yahoo.com

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Makedonya Masalları

Senem DEMİR*

Abstract

Dil öğrenimi kültür aktarımı ile bütündür. Kültür ve onun taşıyıcısı olan dilin birbirinden ayrılması mümkün değildir. Dil bir milletin kültürünü, tarihini, geçmişini ve geleceğini taşır. O dilin sahip olduğu milletin düşünce dünyası, yaşayış tarzı dilin içinde yer alır. Bu unsurları taşıyan ise halkın ortak dünyasında oluşmuş metinlerdir. Edebi metinler kültür malzemesinin oluşturduğu öğretilen dilin mantığını anlatmada, öğrenilen dilin anlaşılmasında yardımcı unsurlardır. Bir dil; dinlediğini anlama, okuduğunu anlama, konuşma yazma becerileri ile yeterli kelime hazinesine sahip olma, doğru bir şekilde imla ve noktalamayı kullanabilme, o dilin farklı ve özel kullanımlarını bilme, o dilde hayal kurabilme, kurgulanan metinleri anlayabilmektir. Bütün bu özelliklerin bir arada kazandırılabilmesi için Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde masallardan faydalanılması yararlı olacaktır. Çünkü dil öğretimi ve öğrenimi geniş açıdan kültür dinamiklerini içeren metinler ile birlikte yürümektedir. Edebi metinler dil öğretiminde her alana ve beceriye farklı açılardan katkı sağlamaktadır. Masallar, edebi metin bakımından zengin bir malzeme taşımaktadır. Masallar Türk kültür dünyasında somut olmayan kültür miraslarımızdan biridir. Bu nedenle kültürünü dil ile farklı coğrafyalara da taşıyan Makedonya’da anlatılan masallar; Türkçenin yabancı dil öğretiminde kullanılabilecek metinleri arasında yer almaktadır. Bu çalışmada Makedonya’dan derlenen masallardan yararlanılarak öğrencilerin; dinlediğini anlama, okuduğunu anlama, konuşma ve yazma temel dil becerilerinin yanı sıra iletişim, telaffuz gibi becerileri geliştirme de amaçlanmıştır. Çalışmada verilen örnekler, Avrupa Dil Portfolyosu’nda belirlenen B1 seviyesinde oluşturulmuştur. Etkinliklerde her etkinlik farklı beceri alanlarını kapsamaktadır. Bu çalışmayla Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türk kültür kodlarının farklı coğrafya da olsa taşıyıcı konumunda olan masalların rolü üzerinde durulmaya çalışılmıştır. Türk kültüründeki masalların önemi üzerinde durulup Makedonya’da yaşayan Türklerin yaşayış biçimleri, sözlü kültür gelenekleri aktarılmaya çalışılmıştır.

Keywords: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Kültür, Edebi Metinler, Masal

---

* senemdemir@subu.edu.tr

Filistin Halk Masallarının Türkçeye Çevrilmesi ve İncelenmesi

Younis İ.M. ALJARADAT*   Derya YILDIZ**

Abstract

Filistin halk masalları birer miras değerine sahiptir ve aynı zamanda kültürel ve ulusal kimliğin bir simgesidir. Gelenekler ve mitoloji, ilk masalların oluşmasına yardımcı olmuş ve onları büyüdükleri yerlerin doğasından aldığı renklerle boyamıştır. Bu çalışmanın amacı, Filistin halk masallarını masal unsurları ve sahip oldukları kültür unsurları kapsamında incelemektir. Bu çalışmada Filistin halk masalları Arapça'dan Türkçe'ye çevirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan "doküman incelemesi" yöntemi kullanılmıştır. Veri analizinde içerik analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda oluşturulan temalar; masal türü, olay, masaldaki karşıtlıklar, inançlar, masal motifleri, masaldaki kahramanlar, masaldaki mekân- zaman ve masalda tespit edilen iletilerdir.

Keywords: Filistin halk masalları, masallar, kültürel unsurlar.

---

* yones-jaradat@hotmail.com

** dcyildiz@erbakan.edu.tr

Ağ Dävä Romanındaki Yükleme Şimdiki (Geniş) Zaman Olan İsim Cümleleri

Elif UZUN*

Abstract

Türkiye Türkçesinde ve Azerbaycan Türkçesinde cümleler yüklem türüne göre ikiye ayrılır. Türkiye Türkçesinde bu cümleler “isim cümlesi” ve “fiil cümlesi” olarak adlandırılırken Azerbaycan Türkçesinde “ismi xəbər” ve “feli xəbər” adını alır. Literatür çalışması sonucunda Azerbaycan Türkçesi ve Türkiye Türkçesi arasında yapılan incelemelerin genellikle fonetik, morfolojik çalışmalarla; söz varlığı ve fillerle ilgili çalışmalar kapsamında olduğu görülmüştür. Azerbaycan Türkçesinde isim cümleleri konusunda detaylı ve fazla bir çalışma yapılmadığı saptanmıştır. Alandaki bu eksikliğin giderilmesi için Elçin’in 1985 yılında Bakü’de yayımlanmış olan Kiril alfabeli Ağ Dävä (Ak Deve) romanı esasında isim cümleleri incelenmiştir. Bu çalışma, “Azerbaycan Türkçesinde İsim Cümleleri” adlı tezde elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Çalışmada Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesinde isim cümleleri ile ek-fiil konuları hakkında araştırmacıların görüşlerine yer verilmiştir. Bu konularla ilgili Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesindeki farklılıklar tespit edilerek karşılaştırmalar yapılmıştır. Daha sonra Ağ Dävä romanındaki yüklemi şimdiki (geniş) zaman olan isim cümleleri taranarak saptanan cümleler transkribe edilmiş, ardından Türkiye Türkçesine aktarılmıştır. Bulunan cümleler belirlenen tasnife göre yerleştirilmiştir. İsim cümleleri yüklem türüne, zamanına, anlamına ve yerine göre tasnif edilmiştir. Çalışmada Azerbaycan Türkçesinde yüklemi şimdiki (geniş) zaman olan isim cümlelerinin yapısı, kullanım sıklığı ve Türkiye Türkçesine farklı aktarım özellikleri ile ilgili bilgi vermek amaçlanmıştır. Kitaptaki aynı isim cümlelerinin sadece biri çalışmaya alınmıştır. Çalışmanın inceleme kısmında başlıklarla ilgili en fazla iki isim cümlesine yer verilmiştir. Yapılan incelemeler Türkiye Türkçesi gramerindeki anlayışa göre ele alınmıştır. Romandaki cümlelerin transkripsiyonu için Ahmet Bican Ercilasun’un editörlüğündeki “Çağdaş Türk Lehçeleri Grameri” kitabındaki transkripsiyon sistemi esas alınmıştır. Konuyla ilgili 544 isim cümlesi tespit edilmiştir. Yüklemi şimdiki zaman olan isim cümleleri içinde 110 cümle ile yüklemi sıfat tamlaması olan isim cümlelerinin en fazla, 1 cümle ile yüklemi unvan grubu ve yüklemi ayrılma grubu olan isim cümlelerinin en az kullanıldığı tespit edilmiştir.

Keywords: Azerbaycan Türkçesi, Ak Deve, isim cümleleri, şimdiki zaman.

---

* elifuzun@subu.edu.tr

Arşiv Belgeleri Işığında Osmanlı Devleti'nde Yabancılar Türkcçe Öğretiminin Tarihi Gelişimi

Yusuf KOTAN*

Nurullah NEHİR**

Abstract

Osmanlı Devleti, altmıştan fazla etnik unsuru bünyesinde barındıran ve geniş bir coğrafi alana hükmeden bir devlet olarak tarihte önemli bir yer edinmiştir. Bulunduğu konum itibariyle birçok devletle bağlantısı bulunan Osmanlı Devleti, zamanla küresel bir yapıya bürünmüştür. Yakınçağla birlikte ulaşım faaliyetleri gelişmiş, devletlerarası münasebetler artmış ve beraberinde insanların iletişim ihtiyacı da fazlalaşmıştır. Misyonerler, tüccarlar, seyyahlar gibi farklı maksatlarla bu coğrafyaya gelen insanların sayıları her geçen gün artmış, bununla birlikte uluslararası ilişkiler, eskiye nazaran daha fazla yoğunlaşmıştır. Bu durum, Osmanlı Devleti'nde bulunan yabancılar, Türkcçe öğretiminin önemini artırmıştır. Osmanlı Devleti, bu ihtiyacın giderilmesi amacıyla Türkcçenin öğretimine ağırlık vermiştir. Başlangıçta formel bir yapıda olmayan Türkcçe'nin öğretimi, zamanla belli bir standart üzerine oturtulmuştur. Hem kendi tebaası olan farklı unsurlara, hem de farklı tebaadan olan milletlere Türkcçe'nin öğretilmesi konusunda çalışmalar yapan Osmanlı Devleti, bu alanda da önemli adımlar atmıştır. Bu bildiride, Osmanlı Devleti'nin yabancılar Türkcçe öğretimiyle ilgili yürüttüğü çalışmalardan bahsedilecektir. Tarihi bütünlük ve kronolojik sıra esasına dayalı olarak hazırlanacak olan bu çalışmada, yöntem olarak Osmanlı arşiv belgeleri kullanılacaktır. Yabancılar Türkcçe öğretiminin arşiv belgelerine yansması üzerinde durulacak ve özellikle de Sultan II. Abdülhamid dönemi mercek altına alınacaktır. Çünkü bu dönem, konuyla ilgili ciddi kararların alındığı ve uygulamaya konulduğu bir süreç olup dönemin siyasi havası hakkında da ciddi ipuçları vermektedir.

Keywords: Yabancılar Türkcçe Öğretimi, Arşiv Belgeleri, Osmanlı Devleti.

---

* yusufkotan@subu.edu.tr

** nurullahnehir@yandex.com

Rusya İmparatorluğu'nun Ruslaştırma Politikası (XIX -XX) Kimlik ve Dil Sorunları

Lütviyye ASGERZADE*

Abstract

Rusya, XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren tek uluslu bir toplum inşası için Ortodoks ve Rus olmayan halklar üzerinde Ruslaştırma siyasetini izledi. İlkinde, devletin temel politikası, iletişim ve düşüncede birliği sağlamaya yönelikti. Bunun için en önemli araç Dil olarak görülüyordu. Bu düşünceyi savunan halkçılar (narodnikler) ülkedeki farklı yapıların ve kültürlerin birbirine ilim yolu ile bağlanabileceği inancına sahipti. Bunu sağladıktan sonra milli ekonomi gibi alanlarda da rahatça adım atılabildi. Halkçı Tihomirov tek dil, tek din ve tek bilim anlayışı ile tek bir ruh oluşacağına inanıyordu. Amaç Rusya İmparatorluğu'nun bütünlüğünü sağlamak, Rusya'nın devlet milliyetçiliği ile bünyesinde yaşayan diğer etnik grupların ayrılık heveslerini önlemektir. Politikanın esas karakterini Rus dili ve kültürünün yoğun olarak öne çıkarılması ve farklı etnik gruplar üzerinde artan baskı, ortaya koyuyordu. XIX. yüzyılın başlarından XX. yüzyılın başlarına kadar Rusya İmparatorluğu'nun farklı yöntemler kullanarak uyguladığı Ruslaştırma politikası, bu politika sonucunda ortaya çıkan tepkileri engelleyemedi. Dil, edebiyat, kültür ve dini alandaki baskılar, halkların bir kısmını sindirmekle ve zamanla Ruslaştırmakla birlikte; bir kısmını kendi kimliğine daha fazla bağlanmaya ve daha sıkı birlikteliğe itti. İmparatorluk, siyasi ve sosyal gelişmelerini okurken, iç işlerinde tedirgin ve tedbirli davranmayı tercih etti. Sonuçta etnik olarak Rus olmayan halklara karşı bir güvensizlik oluştu. Onların monarşiye karşı ayaklanabilecekleri ihtimali iktidarın endişelerinin diri kalmasına neden oldu. Kafkasya'daki siyasi ve sosyal olayları yönlendirici etkide bulundu. Çoğunlukla Türk kökenli halklar üzerinde yürütülen siyaset, XX. yüzyılın başlarında milliyetçi eğilimleri arttırdı ve bağımsızlık yönünde her millet kendi milli mücadelesini başlattı. Milli Mücadelede Azerbaycan romantik edebiyatının temsilcileri Milletin sesi oldu. Ruslaştırma politikasına karşı çıkanlardan biri de Türkçenin dil siyasetinin temeline oturan Mehmet Emin Resulzade, Ali bey Hüseyinzade ile aynı cephenin temsilcisi Hüseyin Cavid Efendi' idi. Bildiride, Türkçe düşman kesilmiş Sovyetler döneminde de çizgisini değiştirmeyen, Türk Edebiyatı, Türk Dili, Türk Tarihi ve Türk Kültürünü yaşatan, Türklük ve Türkçemiz uğruna Sibiryaya sürülen Cavid Efendi'nin manevi köprülerin sağlam tutulmasına verdiği hizmetleri inceleyeceğiz.

Keywords: Rusya'nın Ruslaştırma siyaseti, tek dil, tek din ve tek bilim anlayışı, Azerbaycan'ın işgali, Dil ve Kimlik mücadelesi, Hüseyin Cavid Efendi

---

* asgerzadelutviyye@yahoo.com.tr

1960'tan İtibaren Göçmen İşçi Statüsüyle Avrupa'ya Göç Eden Türk Vatandaşlarının Çocuklarına Türkçe Öğretimi

Meral BAHAR*

Abstract

21. Yüzyılda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de dil öğretimi büyük önem kazanmıştır. Türkçenin sadece yurt içinde değil, yurt dışında öğretimi için de büyük çaba gösterilmektedir. Türkiye dışında yaşayan Türk soylulara Türkçe öğretmek, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek, Türk kültür ve medeniyetini dünyaya tanıtmak gibi farkındalıklar oluşmaktadır. II. Dünya savaşı sonrasında Avrupa’nın azalan nüfusu, işgücü ihtiyacını doğurmuş ve ülkeler arasında yapılan ikili anlaşmalarla Avrupa ülkelerine göçmen işçiler gönderilmeye başlanmıştır. Avrupa’ya göçmen işçi gönderen ülkelerden biri de Türkiye’dir. Türkiye, 1960’tan itibaren, başta Almanya olmak üzere dünyanın pek çok ülkesine işçi göndermiştir. Bu yoğun göç, sosyolojik sorunları da beraberinde getirmiştir Artık ikinci, üçüncü kuşak çocukların yetiştiği bu ülkelerde Türk vatandaşlarının ülkemizle olan dil ve kültür bağını korumak ve yaşatmak büyük önem arz etmektedir. “1960’tan İtibaren Göçmen İşçi Statüsüyle Avrupa’ya Giden Türk Vatandaşlarının Çocuklarına Türkçe Öğretimi” nitel araştırma yöntemi ile incelenmiştir. Bu çalışmada, Türkiye’den 1960’tan itibaren en yoğun işçi göçü yaşanan Avrupa ülkelerinden Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Hollanda, Fransa, İngiltere, İsviçre ve İsveç örneğinde MEB tarafından yürütölen Türkçe öğretimi ile ilgili bir betimleme yapılmaya ve alan yazına katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Keywords: 1960, Avrupa’ya işçi göçü, Türk vatandaşlarının çocukları, Türkçe Öğretimi, MEB

---

* meralerolbahar@gmail.com

Yabancılara Türkçe Öğretiminde A1-A2 Seviyesinde Sanal Gerçeklik Kullanımına Dair İzence Çalışması

Tuğba SAYGILI*

Abstract

Teknoloji, bireye yönelik sürekli yeni şeyler ortaya koyarak insanlara farklı olanaklar sunmakta ve insan(lar)ın izleyici kimliğinden kullanıcı kimliğine dönüşümünde etkili olmaktadır. Bu etki kendisini pek çok alanda hissettirmektedir. Teknolojinin sunduğu fırsatları avantaja çeviren alanlardan bir tanesi de eğitimidir. Eğitimdeki teknolojiye olan eğilim, yabancı dil öğretimi de etkilemiştir. Son yıllarda sanal gerçeklik teknolojisi kullanımı, gerçekle soyut bilgi arasındaki boşluğu ortadan kaldırması, orada olma hissi vererek kullanıcı kimliğindeki bireye gerçek ortamı deneyimleme imkânı sunması gibi yönleriyle yabancılara Türkçe öğretiminde eğitim materyali olarak kullanılan alternatif bir yol haline gelmiştir. Bu teknoloji, aynı anda pek çok duyuya hitap ederek öğretim sürecinin daha hızlı ve kalıcı olmasını sağlamakta ve süreci öğrencinin ilgi ve isteğini arttıran bir boyuta dönüştürmektedir. Başarılı bir öğretimin gerçekleştirilmesinde süreçte kullanılacak materyal kadar seçilen materyaldeki içeriğin de öğretilecek hedeflerle olan bağlantısı oldukça önemlidir. Sürecin düşünsel boyutunu oluşturan, içerik seçimi ve sıralanışı üzerine yoğunlaşan izence, materyalin içeriğinin hedeflerle olan bağlantısını takip edebilmeyi sağlar. Dil öğrenim ve öğretim sürecinde kullanılan Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, doğrusal ilerlemeye dayalı izencelerden uzaklaşmakta; ihtiyaçlara ve gerçek yaşam görevlerine odaklı, amaca göre seçilen kavramlar ve işlevlerle kurulan izencelere yer vermektedir. Bu metinde öğretimin kalitesini ve verimliliğini arttırmak, süreç içerisinde dil uzmanlarına yardımcı olmak gibi amaçlar benimsenerek öğrenenlere hedefleri ileten tanımlayıcılarla başvuru seviyeleri (A1-A2,B1-B2,C1-C2) oluşturulmuştur. Bu çalışmada Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Dil Eğitim-Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezindeki sanal gerçeklik sınıfında kullanılan sanal gerçeklik gözlüğü materyalinden istifade edildi. Çalışmanın amacı, Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni çerçevesinde materyalin içeriğindeki izence türlerinin belirlenmesidir. Bu çerçevede çalışmada sanal gerçekliğin işitsel-görsel bir yapıda, iletişimi önceleyen ve diyaloglardan oluşan, temel kullanıcı seviyesinde (A1-A2) hazırlanan materyalinden hareketle içerik yazılı bir metne dönüştürülerek doküman analizi yapıldı. İzence takibi için ürün odaklı bir yaklaşım sergilendi ve içeriğin kavramsal-işlevsel bir yapıda hazırlandığı belirlendi. İçeriğin, üretici (konuşma-yazma) dil kullanımını geliştirmekten daha ziyade; alımlayıcı (dinleme-okuma) dil kullanımını geliştirmeye yönelik hazırlandığı saptandı. Materyalin, yabancılara Türkçe öğretiminde özellikle konuşma ve yazma becerilerini destekleyici başka materyallerle birlikte kullanıldığında daha etkili sonuçlar verebileceği sonucuna varıldı.

Keywords: Yabancılara Türkçe öğretimi, sanal gerçeklik, izence, teknoloji, eğitim.

---

* tugbasaygili91@gmail.com

Tercüme Problemi ve Metafor (Özbekçeden Türkçeye Aktarmada)

Dilshoda MUBARAKOVA*

Abstract

Metafor, halkların kültürüyle yakından ilişkili ve medeniyet mirasının ayrılmaz bir parçası haline gelen en önemli dil fenomenlerinden biridir. Bu bildiride metaforu çevirmenin özelliklerini, çevirmenin metaforu iki dil arasında çevirirken karşılaştığı zorlukları ve metafor çevirmenin en önemli sorumluluklarını açıklamaktadır. Biçim ve içerik bütünlüğünü, güzelliği sağlayan tüm unsurları koruyarak, ikinci dil araçları temelinde başka bir dilde yaratılmış bir sanat eserinin yeniden yaratılmasıdır. Edebi çeviri ise ulusal edebiyatın gelişmesine, halklar arasındaki dostluk ve kardeşliğin çıkarlarına ve kültürel ve edebi bağların kurulmasına ve gelişmesine katkıda bulunur. Metafor, ulusların kültürüyle yakından bağlantılı olan ve medeniyet mirasının ayrılmaz bir parçası haline gelen en önemli dil fenomenlerinden biridir. Metafor hem dilsel hem de edebi bir kavramdır. Bu nedenle, dilbilimsel metafor ve edebi metafor gibi türlere ayrılmıştır. Her iki durumda da metafor, benzerlik ilkesine göre bir nesnenin özelliklerinin diğerine aktarılmasını ifade eder. Bununla birlikte, dilbilimsel bir bakış açısından, bir metafor, hazır bir konuşma unsurudur ve edebi bir bakış açısından, bir metafor bir mecazdır, yani bir kelimenin mecazi anlamda kullanımına dayanan bir imge. Bu durumda, metaforun dilbilimsel bir birim olarak anlamı, onu mecazi olarak bir nesne, olay, işaret olarak adlandırmaktır - konuşmanın duygusal ifadesini geliştirmek. Metaforik çeviri, bir dizi dilbilimsel, edebi, kültürel, felsefi ve hatta psikolojik konuları kapsar. Metaforik çeviri çalışmasına doğru yaklaşım, okuyucuya yeterli metaforik bilgi sağlarken, çeviri sürecinde orijinal kaynak metnin biçimsel etkisinin geri yüklenmesinin önemini gösterir.

Keywords: Metafor kavramı, çeviri, metafor çevirinin zorlukları.

---

* dilim_12@yahoo.com

Okuma emberi Tekniğinin Konuşma Becerisine Etkisi

Latif YILDIRIM*

Alpaslan OKUR**

Abstract

Bu çalışmanın amacı okuma çemberi tekniğinin konuşma becerisine etkisini araştırmaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle yapılmıştır. Araştırmanın alışma grubu, 2018-2019 eğitim ğretim yılının ikinci döneminde Kocaeli ilinin Kandıra ilçesinin Kaymaz Araman Ortaokulunda 7. sınıfta öğrenim gören 29 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış konuşma becerisi değerlendirme formu ile elde edilmiştir. Veriler betimsel analiz yoluyla değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda okuma çemberinin öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişimine katkı sağladığı görülmüş, grup içindeki diğer öğrencilere göre konuşma başarısı düşük olan öğrencilerin süreç sonunda ciddi ilerlemeler kaydettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bildiri, yazarın 2021 yılında yayımlamış olduğu "Okuma emberi tekniğinin söz varlığına, konuşma becerisine ve okuma tutumuna etkisi" isimli doktora tezinin bir bölümünü içermektedir. Yardım, L.(2021). Okuma emberi tekniğinin söz varlığına, konuşma becerisine ve okuma tutumuna etkisi.

Keywords: Okuma emberi, konuşma becerisi.

---

* latifyardim@hotmail.com

** aokur@sakarya.edu.tr

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Gramer Odaklı Oyun Önerileri (Zaman Ekleri Örneği)

Salih GENÇER*

Yusuf KOTAN**

Abstract

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında, eğitim içi etkinliklerle ilgili çalışmaların sayısı her geçen gün artmaktadır. Dil öğretiminin esas alındığı bu etkinliklerde, eğitsel oyunların önemi kendini daha fazla hissettirmektedir. Çünkü eğitsel oyunlar, öğrencilerin konuyu daha iyi kavramalarına zemin hazırladığı gibi dilin öğrenilmesini de neşeli ve eğlenceli bir hale getirmektedir. Bu alanda yapılan çalışmalara bakıldığında, oyun odaklı etkinliklerin daha fazla tavsiye edildiği görülmektedir. Bununla birlikte pek çok akademik çalışmada, oyunla öğretimin etkili bir yöntem olduğu, öğrencilerin derse daha fazla ilgi gösterdiği ve konuya yönelik ilgi düzeyinin arttığı ileri sürülmüştür. Oyunların, ders anlatımlarında kullanılması, öğrencinin derse aktif katılımını sağladığı gibi yeni oyun önerilerine de zemin hazırlamaktadır. Bu çalışmada, Yabancılara Türkçe Öğretimi'nin temel konularından biri olan "Zaman Ekleri"ni ele alacağız. Zaman ekleri, A1 ve A2 seviyelerinde ele alınan önemli konulardır. Bu ekleri, öğrencilere daha kolay ve daha kalıcı bir şekilde nasıl öğretebiliriz düşüncesinden yola çıkarak yeni oyunlar ürettik. Oyunların bir kısmını, bu çalışmada ele alacağız. Bunu yaparken öncelikle her oyunun kurallarını açıklayacak, tablo içeren oyunların örnek halini çizdiğimiz tablolarla göstereceğiz. İnanıyoruz ki bu yeni oyunlar, hem eğitimcilerle faydalı olacak hem de öğrencilerin zaman eklerini daha kolay öğrenmelerine yardımcı olacaktır.

Keywords: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Eğitsel Oyunlar, Oyun, Zaman Ekleri.

---

* salihgencer@subu.edu.tr

** yusufkotan@subu.edu.tr

The role of Tekke ana Zaviye on the spread of Balkanik Turkisms

Adriatik DERJAJ*

Rudina VRIONI**

Abstract

We can say that Albanian and Turkish language relations were limited between 1385 and 1912. These are the dates when the Oghuz Turks dominated the borders of Albania, and the Turkish of this period was in a superstratum state against the language spoken in the region, that is, against Albanian and many Balkan languages. However, it should be noted that not only administrative units were established in this region during this long period of time. The Turks brought a new life order and way of life to the region and especially built educational, legal and cultural institutions from scratch. In addition to these, a spirit of literature and humanity known as Tekke Literature and passed on by word of mouth among the people entered. Our study is on the situation of the Balkanic Turkisms, which are conveyed through this literature and preserve their freshness just as in the first utterance.

Keywords: Communication, Literature, Language Contact, Mysticism, Middle age

---

* adriatikderjaj@yahoo.com

** rudina.vrioni@yahoo.com

Yahya Kemal'in Üsküb'ü Veya Üsküb'ün Yahya Kemal'i

Mehmet ÖZDEMİR*

Özet

Balkan coğrafyasının ve özellikle Üsküb'ün Yahya Kemal'in hayatındaki önemi dikkat çekici bir gerçektir. Buna bağlı olarak Yahya Kemal'in kişiliğinin, karakterinin ve sanat anlayışının ana hatlarının Üsküb'te çizildiğini söyleyebiliriz. Eserlerine, fikirlerine ve yazdıklarına baktığımızda onun Üsküb'le ilişkisi iki açıdan karşımıza çıkmaktadır. Birincisi, “çocukluğu ile ilgili hatıraları”, ikincisi ise “anne sevgisi”dir.

Önce, Yahya Kemal'i bu denli etkileyen Üsküb'ün Türk tarihindeki yerini ve önemini ortaya koymamız gerekiyor. Vardar nehrinin iki yakasında yer alan Üsküb, Yıldırım Bayezid döneminde Paşa Yiğit bey tarafından 1390 sonrasında fethedilir. Hatta Üsküb'te bu beyin adına bir Paşa Yiğit Mahallesi vardır. Fetihden sonra, Saruhan bölgesinden getirilen Türkmenler Üsküb ve yöresine yerleştirilir. Bu şekilde başlayan süreç II. Murat Han'ın da çabaları ile kısa süre içinde mimaride ve sosyal hayatta da meydana gelen değişikliklerle devam etmiştir. Yani Üsküb şehrini kuran Yıldırım Beyazıt, şehri büyütüp geliştiren ise II. Murat olmuştur. Yapılan camiler, mescitler, tekkeler, hanlar, hamamlar, köprüler ve kalelerle Üsküb, daha o yıllardan itibaren Müslüman Türk kimliği ile tanışmış ve Osmanlı şehri olmuştur... Üsküb kısa sürede o kadar hızlı gelişir ki 16. yüzyılda Tarihçi Kemâlpaşazâde ilk defa Üsküb için “Rumeli'nin Bursa'sı” benzetmesini yapar. Sonuçta bu Osmanlı hakimiyeti, Sırpların Ekim 1912'de Üsküb'ü işgal etmelerine kadar 520 yıldan fazla devam etmiştir. 1913 yılı başından itibaren de Üsküb'ten Anadolu'ya göç başlar ve 1918'e kadar devam eder. Yahya Kemal'in abisi Reşat Bey de Balkan savaşından sonra Üsküb'ten ayrılıp Anadolu'ya gelenler arasındadır.

Üsküb'ün Yahya Kemal'in hayatındaki önemini, doğumunda itibaren kendi cümleleri ile anlattıklarından açık bir şekilde anlıyoruz. Doğumunu kendisi şu cümlelerle anlatıyor: “1884 Kânûn-ı evvelinin 2'sinde Üsküb'de İshakıyye Mahallesi'nde büyük validem Adile Hanım'ın konağında, bu evin cepheye doğru, sağ tarafındaki arka odada, sabaha karşı doğmuşum. Salı günü imiş. Üsküb'e o gün nadir görülür bir kar yağmış.” Yahya Kemal, ailenin ilk çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Daha sonra Süheyl Ünver'e, “Üsküb'te doğmasaydım yanardım...” diyen Yahya Kemal, Üsküb ile Bursa arasında tercih yapmakta zorlandığını da ifade eder. Daha sonra şair Nihat Sami Banarlı'ya gene Üsküb'le ilgili şu cümleleri kurar: “Ben ailece Üsküb'lü değilim. Nişli'yim. Fakat Üsküb'de doğduğum için iftihar ederim.” Çünkü ona göre Üsküb “Rumeli'de Türklüğün tekâsüf ettiği” yerdir ve son zamanlara kadar da ilk asırlardaki bu çeşnisini muhafaza etmiş bir Türk şehridir. Her köşesinde bir evliyanın yattığı bu şehrin insanları Yahya Kemal'e göre hâlâ kuruluş döneminin lehçesi ile konuşur, hâlâ o dönemin

---

* mehmetoz@sakarya.edu.tr

kıyafetlerini giyer, o dönemin oyunlarını oynar ve o dönemin Türkülerini söylerler. Bundan dolayı da bu coğrafyanın kaybı Yahya Kemâl'i derinden sarsmıştır. Üsküp'ün Yahya Kemâl'in sanatına etkileri de aslında bu temellere dayanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yahya Kemal, Üsküb, Türkçe Öğretimi, Balkanlar